

ŽELEZAR

Jesenice, 8. aprila 1967
LETO IX

Poštnina plačana v gotovini
Številka 14.

Rekonstrukcija kupolk v livarni

Težave v proizvodnji sive in kokilne litine v livarni so bile do sedaj dostikrat tako velike, da so ogrožale redno proizvodnjo sive litine v livarni. Kaj bi tak zastoj pomenil za ostale delovne enote vemo več ali manj vsi, saj dnevno slišimo, kdaj dobimo ta in ta odlitek sicer bo stroj ali celo obrat v zastoji. Velika odgovornost pred kolektivom nam je torej naložila poiskati izhod iz takih zagat. Posebno važno bo to v prihodnosti, ko bo zaostrena disciplina za kakršnekoli zastoj ali vzroke zastojev v proizvodnji znala poiskati krivice, katere je danes še težko najti.

Jasno je, da je zato potrebno vsestransko prizadevanje, ki v končni fazi le rodi sadove.

V povečanih zahtevah po kokilah, livnem materialu in ostali strojni litini, se je pojavilo kot ozko grlo pretaljevanje surovega železa in zlomnine v kupolkah.

Vzroki zato so naslednji:

— absolutno neustrezen koks, ki je trenutno take komadivosti, da se delo na kupolki že približuje približni obliki dela na generatorju za plin.

Površina koksa je zaradi predrobni kosov in drobiža tako velika, da količina vstopnega zraka v kupolko ne zadošča več za popolno izgoranje C v koksu v CO₂, temveč se v redno večji meri

pojavlja v plinu CO, ki je produkt nepopolnega izgoranja in je v CO še nakičeno mnogo kemične energije, ki je za nas izgubljena.

To lahko popravimo samo z uporabo ustreznega koksa, ki ga pa nimamo.

— premer kupolne peči znaša sedaj 950 mm in pri normalnih prilikah lahko daje največ 5,5 t litine na uro. Zaradi drobnega koksa, je ta storilnost še nižja.

Pri tem bi si lahko pomagali le z ustreznim koksom (kosi od 80 mm navzgor) in dovoljno količino zraka, ki bi zgoraj navedeno reakcijo $C + O_2 \rightarrow CO_2 + \text{kal}$ omogočale.

— količina zraka je premajhna in zato po možnosti to nadomeščamo z kisikom O₂, ki nam omogoča, da sploh lahko obratujemo.

Da bi to stanje, ki je večkrat že na meji, ko je ogrožena minimalna proizvodnja sive litine popravili, bo v naslednjih mesecih potrebno:

1. Povečati premer kupolnih peči iz 950 mm na 1300 mm Ø. To bo omogočilo povečanje storilnosti peči na 8–10 t/h.

2. Nujna bo zamenjava dosedanjega vetrila z 114 N m³/h zraka za vetrilo z kapaciteto 200 N m³/h zraka, kar bo preprečilo nepopolno izgoranje v CO in s tem izgubljanje dragocenih kalorij.

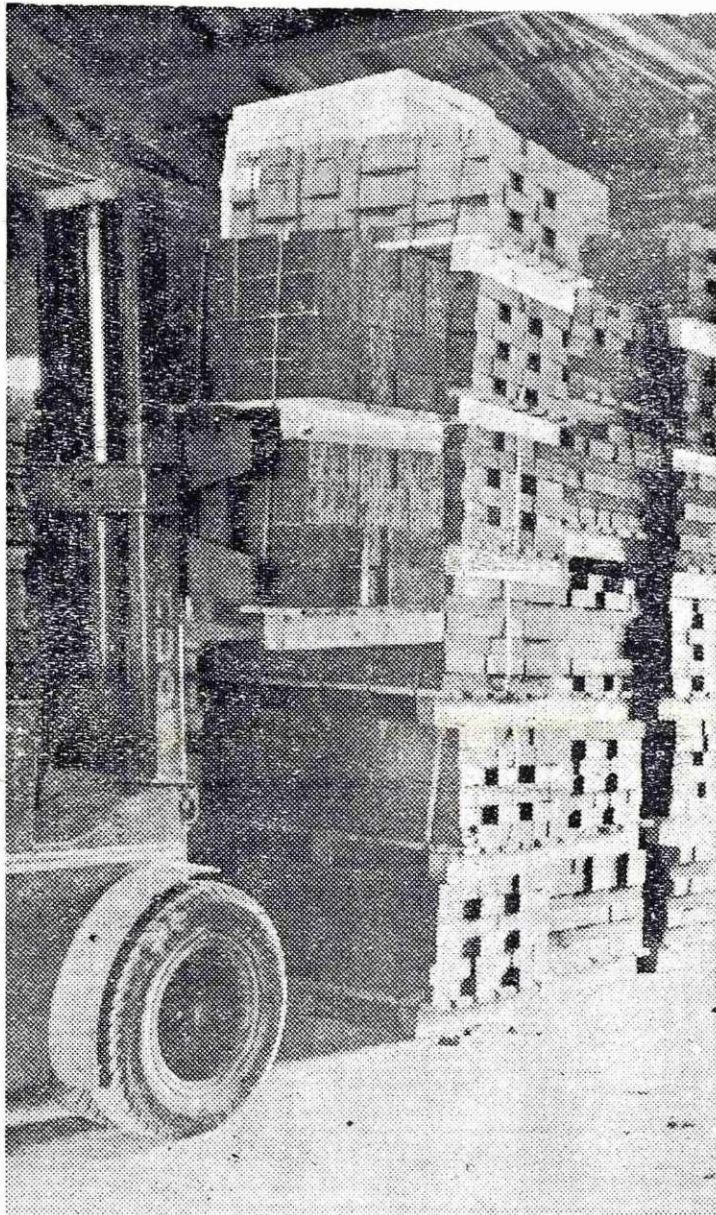
(nadalj. na 4. str.)

30 let šamotarne

Kakor druge tovarne ognjevzdržnega materiala v naši državi, tako tudi naša šamotarna nima dolgoletne tradicije kot jo imajo martinariji, plavžarji, livarji, valjavci itd. Januar 1937 smatramo kot pričetek izdelave ognjevzdržnega materiala v šamotarni, kot enem izmed obratov takratne KID. Do takrat je sicer obratovala izredno majhna šamotarna na Stari Savi, ki je izdelovala samo kanalsko opeko in jo v dveh komornih pečeh žgala. Kapaciteta te šamotarne je bila samo okoli 60 ton mesečno.

Do leta 1932/33 takratno vodstvo podjetja ni čutilo potrebe, zaradi cenenosti uvoza

nega ognjeodpornega materiala, da bi v lastnih obratih izdelovali ta reprodukcijski

Končne izdelke paletizirajo in prevažajo z viličarji

material. S prevzemom oblasti nacional-socialistov v Nemčiji, pa se je ta material precej podražil, obenem pa je nemški kartel zahteval prenehanje izdelovanja elektrod v elektrodni tovarni na Blejski Dobravi in likvidacijo iste. Tako so leta 1934 sklenili, da se zgradi šamotarna s kapaciteto okrog 11.000 ton ognjevzdržnega materiala letno. Konstrukcijo in stroje pa bi uporabili iz porušene, oziroma likvidirane elektrodne tovarne na Blejski Dobravi, ki je imela za seboj zelo burno zgodovino.

Že leta 1916 so po nalogu vojaške uprave pričeli graditi elektrodno tovarno na Blejski Dobravi z namenom, da krijejo potrebe po elektrodah, kajti Italijani so s pristopom k zaveznikom, ustavili prodajo in dobavo elektrod Avstrijcem. Po velikosti je bila ta tovarna tretja v Evropi in so večjo imeli le Nemci in Italijani. Po degraditvi tovarne ni mogla priti s proizvodnjo elektrod takratna Avstrijska država, zaradi pomanjkanja surovin, pa tudi ne bivša Jugoslavija. Zato so do 8. 12. 1920. leta poizkušali izdelovati apno in opeko. Izdelano apno je bilo še dokaj dobre kvalitete, dočim pri izdelavi opeke (zidne), zaradi pomanjkanja kvalitetne gline, niso imeli sreče in kvaliteta ni ustrezala takratnim zahtevam.

S proizvodnjo elektrod so pričeli konec leta 1920 in so osvojili tržišče skoraj v vseh evropskih državah, med njimi tudi Sovjetsko zvezo, Avstralijo, Kitajsko, Indijo in Kanado. Zaposlenih je bilo približno 400 delavcev, večina priučenih z dokaj dobrim zaslužkom. Mezdno gibanje pa je bilo enako kot na Jesenicah. Elektrode so izdelovali v debelini od 90 do 750 mm raznih dolžin, surovine, kot so antracit, koks, razne katranske smole, pa so dobivali iz Anglije, Nemčije in Italije. Leta 1921 je bila proizvodnja 750 ton, do leta 1933 pa je narasla na 3.850 ton. V nadaljnjih dveh letih obstoja pa je proizvodnja zopet padla za skoraj 1000 ton letno.

Do leta 1928 je elektrodna tovarna delala z izrednim dobičkom. Na konferenci upravnega odbora podjetja in delničarjev, dne 28. aprila 1928, pa je takratni generalni direktor KID Not povedal, da je elektrodna tovarna na Dobravi, postala pasivna. Direktorja tovarne so sumili sodelovanja s tujimi tovarnami, posebno z nemškimi, kar se je pozneje izkazalo, da je bila sumnja tudi povsem upravičena.

Na zahtevo in pritisk nemških kartelov in po obljubi odškodnine, (vendar ni ta odškodnina nikjer izkazana) se je odločilo ukiniti in likvidirati elektrodno tovarno.

(nadalj. na 3. str.)

Ali se bo glede osebnih dohodkov ponovilo leto 1962?

Marsikomu je še v spominu leto 1962, ko je moral delavski svet podjetja v zvezi z osebnimi dohodki sprejeti ustrezne mere, ki so pomenile zmanjšanje osebnih dohodkov za določeno dobo. Vzrok za takšen korak je bilo dejstvo, da smo s ceniki formirali več osebnega dohodka, kot pa smo ga s svojim delom ali sploh z gospodarjenjem, ustvarili. Vsi si moramo biti na jasnem, da obračun dohodka ni nikakršno sentimentalno prilagajanje številke nekemu vnaprej zaželenemu rezultatu, pač pa neizprosni obračun, koliko si ali nisi prigrisnil. Le-to kar prigrisnemo pa je tudi naše in samo to tudi lahko koristimo.

Zakaj pravzaprav ta uvod? Imam občutek, da je današnje stanje zelo podobno stanju iz leta 1962. Čeprav še ni na razpolago periodičnega obračuna za I. četrtletje 1967, vsi znaki kažejo, da smo ustvarili le toliko dohodka, kolikor smo ga izčrpali za osebne dohodke ali celo manj. Medtem, ko je znašal izplačani osebni dohodek v letu 1966 v povprečju za 208 ur

86.382 S din, je znašal v januarju 94.640, v februarju pa za dejansko število ur 91 tisoč 237 S din, torej osebni dohodek je kljub neugodni finančni situaciji v porastu. V takšni situaciji bi človek pričakoval, da bo tudi v pogledu zahtev, ki jih postavlja delovne enote glede povečevanja osebnih dohodkov nastopilo določeno zatišje, vendar temu ni tako.

Če prebiramo poročila z raznih konferenc, sestankov, sej samoupravnih organov po delovnih enotah ali spremljamo problematiko, ki je navzoča na vsaki seji delavskega sveta železarne, čutimo iz razprave odkrito ali prikrito željo po povišanju osebnih dohodkov za vsako ceno. Običajni razlog pa je: naša enota zaostaja, smo na zadnjem mestu, zakaj nekdo »zasluži« toliko itd. Večina takih ugotovitev je pavšalna, ne upoštevamo rezultatov proizvodnje, kaj nas zanima če martinarna da v 200 urah mesečno isto proizvodnjo kot preje v 240 urah. Ko kažemo na posamezne primere nočemo upoštevati, da je marsikdo, ki nese domov zavidanja vredno kuverto, bil deležen »posebnega« priznanja svojih nad-

rejenih, ki so »zahtevali« od njega ogromno nadur. Včasih se zgodi, da pade v kuverto tudi precej močna premija, čeprav smo že davno pozabili, da smo na zboru dvignili roko za takšno delitev. Boli nas neenakost, napadamo posledice, vzrokov pa ne odstranjujemo dosledno, kategorično in brez sentimentalnosti. Če so bili ceniki, postavljeni v letu 1961 še »čisti« lahko trdimo, da je naš današnji sistem formiranja že precej razširjen. Kot množična oblika, ki vsebuje okrog pet odstotkov osebnih dohodkov nad cenikom je stimulacija za več kot 85 odstotkov izpolnitev plana, dalje stimulacija za izvoz, premije za prihranke, vagone, stojnine, dodatek deset odstotkov prodaje (nadalj. na 3. str.)

Izobraževanje in reforma

V naših vsakodnevni dialogih je vedno bolj prisotna beseda izobraževanja. Najsi bo, da gre ob tem za splošno, strokovno ali družbeno ekonomsko izobraževanje. Žal so to še vedno le preveč samo besede, premalo pa dejanja. Izhodišča in smotri gospodarske in družbene reforme nimajo začasnega ali enkratnega značaja. To je daljši proces, ki je globoko zaoral v naše življenje. Razumljivo je, da smotrov reforme ne bomo mogli izvajati s primitivnimi zamislimi ali s siromašenjem ali podcenjevanjem tistih dejavnikov, brez katerih reforma sploh ne more uspeti. Zelo lahkomišelnost bi ravnali, če bi pri zavzemanju za boljše gospodarjenje, modernizacijo tehnologije, za nadaljni razvoj samoupravljanja, za delovno kulturo... izključevali elemente znanja, znanosti, moderne tehnike in tehnologije, splošne kulture in umetnosti, družbene odnose! Ob tem se postavlja vprašanje, kako povečati delež vseh teh elementov, brez katerih je reforma kot globlja preobrazba našega gospodarstva in vsega družbenega življenja nemogoča. Ne mislim toliko na denarno vlaganje v te dejavnike, saj železarna kljub rekonstrukciji vlaga znatne vsote. Mišlim bolj na naš odnos do teh elementov. Ali smo tudi v naši miselnosti, v naši zavesti sprejeli te elemente kot nujne lastnosti in dejavnike reforme?

Dosedanja praksa nam ne daje pritrdilnega odgovora. Ali v našem podjetju lahko govorimo o programiranem splošnem, strokovnem ali družbeno ekonomskem izobraževanju članov delovnega kolektiva? Ali lahko govorimo o nekem razvojnem programu izobraževanja? Ne zanikam, da nekaj tega je pri pristojnih službah, predvsem za strokovno izobraževanje. Kaj pa ostalo izobraževanje? Ali so samoupravni organi železarne, ki bi morali določati politiko izobraževanja v podjetju, o tem analitično in razvojno že kaj govorili? Ali so že kdaj spregovorili, kakšno in koliko znanja je našim proizvajalcem potrebno in kakšen naj bo profil samoupravljalca? Ali je že kdo analitično obdelal izobražbeno strukturo zaposlenih v železarni? Po nekaterih statističnih podatkih je v našem kolektivu 1,1 odstotka delavcev brez osnovne izobrazbe, 48,7 odstotkov z nedokončano osnovno šolo, 43,0 odstotkov z zaključeno osnovno šolo, 5,4 % s srednjo šolo in 1,8 % z višjo in visoko šolo. Pogovorom o boljšem gospodarjenju v kolektivu, najsi bo v pristojnih službah ali v samoupravnih organih ali v političnih organizacijah, bi neizogibno morali priključiti tudi vprašanje izobraženosti in izobraževanja članov kolektiva.

V osnutku pravilnika o delovnih razmerjih je tudi člen, ki govori o minimalni izobrazbi, ki se zahteva od delavca za sprejem v delovno razmerje. V osnutku je predlog, ki zahteva zaključenih šest razredov osnovne šole, razmišljanja pa so bila celo za štiri razrede. Ali je ob vsem tem, ko izobraženost in znanje postavljamo kot važen element za uresničevanje smotrov reforme, polemika sploh potrebna? V notranji zakonodaji moramo uveljaviti zahtevo za sprejem z uspešno končanimi osmimi razredi osnovne šole. Ker pa zaradi različnih vzrokov na Slovenskem še vedno 30 do 50 odstotkov učencev zaključuje obvezno šolanje v 5., 6. ali 7. razredu, bi morali dovoljevati sprejem tudi takim učencem oziroma delavcem, vendar s pogodbeno obvezo, da bodo v enem, dveh ali treh letih dokončali šolanje na večernem oddelku. Razumljivo, da bi v tem primeru morali pri izobraževalnem centru razviti večerne oddelke osnovne šole za izobraževanje odraslih. Za tako rešitev govori še en dokaz. Zaradi nerazvitosti osnovnega šolstva in različnih materialnih pogojev, je obseg znanja učencev iz posameznih šol, območij ali republik zelo različen. Objektivni merni instrumenti so pokazali, da je znanje učenca s sedmimi razredi, ki je prišel z določenega območja, enako znanju učenca s petimi razredi, ki je prišel z drugega območja. Razen tega pa v mnogih primerih botrujejo za neuspeh v osnovni šoli tudi socialne razmere. Iz teh razlogov je najbolj objektivna zahteva osem razredov osnovne šole s tem, da se omogoči sprejem tudi z nižjimi razredi, vendar s pogodbeno obvezo, da bo manjkajoče razrede v določenem času dokončal na večernem oddelku. Še več. V istem pravilniku bi morali tudi zapisati, da morajo tudi mlajši delavci našega kolektiva, ki nimajo dokončane osnovne šole, v določenem času z večernim šolanjem dokončati osnovno šolo.

Samo izobražen in kultiviran delavec lahko aktivno sodeluje pri oblikovanju našega podjetja. Znanje ga bo postavilo na trdna tla, mu pomagalo pri pravih najnaprednejših odločitvah in pri prihranku energije. Z izobraženostjo bomo dvigali tudi delovno kulturo. Vse to pa ne bomo dosegli samo s pozivi in željami, ampak predvsem z objektivnim pritiskom, ki to znanje zahteva!

Jova

Prehod na 42-urni delovni teden

Upravni odbor je na seji, dne 21. marca, razpravljal o prehodu delovne enote livarna na skrajšani delovni čas. Med drugim je sklenil, da se delovne enote opozorijo, da pri prehodu na skrajšani delovni čas dosledno upoštevajo navodila, ki jih je delavski svet železarne sprejel na seji, 28. marca v zvezi z uvajanjem skrajšanega delovnega časa. V zvezi s tem želimo spomniti kolektiv, predvsem pa samoupravne organe delovnih enot na sklope delavskega sveta železarne, ki jih je po tem vprašanju sprejel na takratni seji.

Navodila, oziroma sklepi so naslednji:

1. Pri programiranju in pripravljanju skrajšanega delovnega časa morajo službe in vodstva delovnih enot dosledno uveljavljati osnovne kriterije, ki zagotavljajo uspešen prehod na skrajšani delovni teden. Ti kriteriji so:

— večja produktivnost dela,

— zmanjšanje ali celo odpravljanje dela izven rednega delovnega časa,

— boljše izkoriščanje kolektorskega fonda in tehničnih zmogljivosti,

— boljši ekonomski efekt, ista proizvodnja in nezmanjšani osebni dohodki.

2. Posamezna proizvodna delovna enota lahko uvede skrajšani delovni čas takrat ko ustvari vse te pogoje za prehod, ne glede na ostale delovne enote v podjetju.

Vzdrževalne delovne enote lahko preidejo na skrajšani delovni čas takrat, ko je večina proizvodnih enot že uvedla takšen delovni čas. Upravne službe pa lahko preidejo na skrajšani delovni teden takrat, ko je takšen delovni teden uveden v železarni kot celoti.

3. Ob prehodu na skrajšani delovni čas mora ostati cenik za formiranje osebnih dohodkov nespremenjen. Eventualna revizija cenikov bo mogoča le ob bistvenih spremembah tehnologije.

Službe morajo analizirati upravičenost potreb po dodatni masi osebnih dohodkov za uvajanje četrte izmene v vzdrževalnih in energetskih obratih ter v upravnih službah (gasilci, varnostna služba in rešilne postaje) ter v proizvodnih enotah, ki ne bodo modernizirale svoje proizvodnje, kot so šamotarna, žebeljarna, pocinkovalnica cevi in livarna.

4. Število ur izven rednega delovnega časa pri kontinuiranem načinu dela se mora znižati na minimum, oziroma mora popolnoma odpasti zaradi prehoda na štiriizmenno delo. Pri diskontinuiranem načinu dela pa se mora število ur izven rednega delovnega časa zmanjšati in ostane lahko enako le pri istem opravljenem delu oziroma pri isti proizvodnji.

Delovni čas vzdrževalcev je treba prilagoditi tako, da so vzdrževalci na delu, ko so proizvodni agregati prosti, proste dni pa morajo imeti takrat, ko proizvodni obrati delajo.

5. Po zakonskih določilih se delo po prehodu na skrajšani delovni teden, opravljenem v razliki med 42 in 48 ur na

teden ne šteje kot delo izven rednega delovnega časa, temveč kot redno opravljeno delo.

6. Za železarno je delavski svet določil tri načine dela v skrajšanem delovnem tednu, in sicer:

— za obrate, ki delajo kontinuirano v štirih izmenah, štiri dni dela in 48 ur prosto,

— za obrate, ki delajo v eni ali dveh izmenah, diskontinuiran način dela, tri tedne po pet dni dela in dva dni prosto, v četrtem tednu pa šest dni dela in en dan prosto,

— zaradi specifičnosti dela in usklajenosti z voznim redom JŽ bodo na prometnem oddelku delali po principu: 12 ur dela in 24 ur prosto.

Pri diskontinuiranem načinu dela mora biti prehod na skrajšani delovni teden postopen, časovni interval v tem postopnem prehodu pa bo na predlog komisije za prehod na skrajšani delovni

čas, določil delavski svet železarne.

7. Vodstva obratov morajo izdelati podroben načrt prehoda na skrajšani delovni čas, v katerem morajo izkazovati razen fizičnih pokazateljev produktivnosti pred in po uvedbi skrajšanega delovnega tedna, tudi fizično vrednost proizvodnje in stroškov pred in po uvedbi skrajšanega delovnega časa.

Delovne enote morajo prek komisije za prehod na skrajšani delovni čas predložiti vso dokumentacijo v potrditev delavskemu svetu železarne. Brez natančne analize in potrjene dokumentacije s strani delavskega sveta železarne, ne more nobena delovna enota preiti na skrajšani delovni teden. Službe morajo pripraviti vzorec potrebnih pokazateljev na skrajšani delovni čas.

8. Za delovno enoto plavž, katera bi šele po končani rekonstrukciji in dograditvi aglomeracije dosegla pogoje za uvedbo skrajšanega delovnega časa, je treba najti način dotiranja, oziroma povečanja mase osebnih dohodkov, da bo tudi ta delovna enota lahko prešla na skrajšani delovni čas istočasno z ostalimi proizvodnimi delovnimi enotami.

M. P.

Prvomajski prazniki v naših počitniških domovih

Komisija za oddihe in izlete pri izvršnem odboru sindikalne organizacije železarne Jesenice je na svoji seji, dne 31. marca 1967 med drugim razpravljala tudi o možnosti, da sodelavci preživijo prvomajske praznike v naših počitniških domovih.

V Crikvenici so na razpolago prostori v domu in v vili Brežiger. Gostje bodo v Crikvenici lahko prejemali ves čas bivanja toplo hrano po minimalnih cenah. Te usluge bodo koristniki plačali v domu na blagajniški prejemek. S tem bo odpadlo privatno kuhanje v sobah.

Za uporabo ležišča plača obiskovalec 400 S dinarjev, kot strošek za pranje posteljnega perila, ne glede na število nočnin.

Ravno tako bo omogočeno bivanje za prvomajske praznike tudi v počitniškem domu v Biogradu n.m. Glede prenočišč veljajo isti pogoji kot v Crikvenici, le da ne bo na voljo hrane. Hrano bodo morali obiskovalci oskrbeti sami, na voljo pa bo kuhinja.

Navedene usluge v počitniških domovih bodo sodelavci lahko koristili le z napotnico izvršnega odbora Sindikalne organizacije železarne. Vsi, ki želijo preživeti prvomajske praznike na morju, pravočasno rezervirajte mesto, oziroma se prijavite na sindikatu pri tov. Jamnikovi.

Jože Hlebanja

Železarski globus

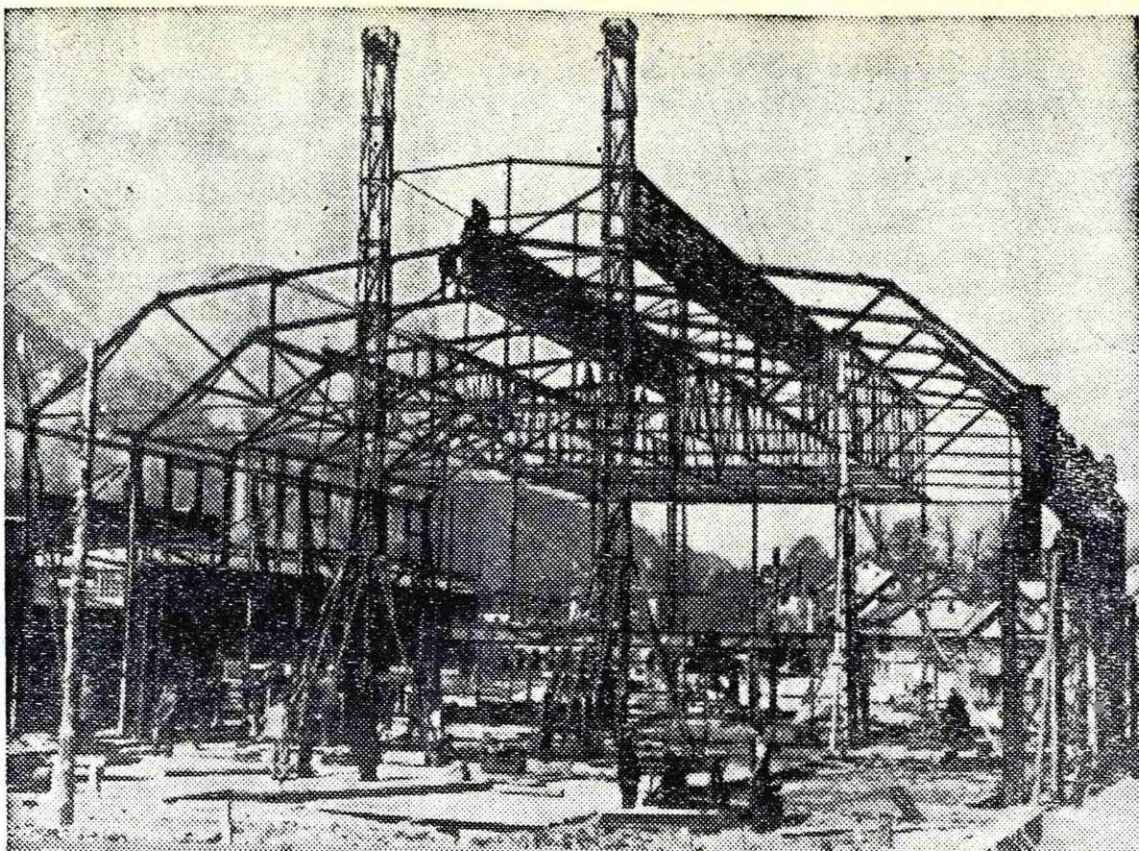
ZAHOĐNA NEMČIJA — V zahodnonemški industriji jekla je bilo v zadnjem četrtletju 1966. leta odpuščenih z dela 9.412 delavcev, kar je 3,1 % vseh zaposlenih.

Skupaj z uslužbenci in nameščenci se je število zaposlenih v tem času zmanjšalo za skoraj 11.000, od 389.134 na 378.210.

(Po Tanjugovi informaciji)

AVSTRIJA — Avstrijska železarna VÖEST se poteguje, da bi dobavila Sovjetski zvezi jeklene cevi s premerom 120 mm za bodoči cevovod, ki bo omogočil transportiranje zemeljskega plina iz Sovjetske zveze v Italijo. Računajo, da bodo lahko dobavili cevi v količini, ki se bo gibala med 300.000 in 800.000 tonami. Cevi naj bi plačala Sovjetska zveza z zemeljskim plinom, ki bi ga dobavljala Avstrija.

Gradnja današnje šamotarne v letih 1935—1936

30 let šamotarne

(nadalj. s 1. str.)

Izdelani načrti za graditev nove šamotarne, so predvidevali, da se iz bivše elektrodne tovarne, lahko za izdelavo ognjevzdržnega materiala uporabita dva kroglična mlina z drobilci, dva kotlarnika in skoraj v celoti konstrukcija. Tudi ponudbe za nabavo drugih strojev in stiskalnic, so bile izredno ugodne.

Leta 1935 so pričeli s prvimi izkopi. V glavnem je bila šamotarna z gradbenimi deli, s postavitvijo predelovalnih in mlelnih strojev ter z gradnjo peči, dograjena koncem leta 1936. Januraja leta 1937 so pričeli že s poizkusno proizvodnjo, ki naj bi krila vse potrebe KID po šamotni in dinas opeki ter po raznih masah. Potrebe KID so v takratnih letih bile okoli 1000 ton silika opek, ki smo jih do nedavnega poznali pod imenom dinas, 8.600 ton raznih šamotnih izdelkov, predvsem material za reprodukcijo, delno za vzdrževanje žarilnih peči in približno 3.000 ton raznih mas.

Proizvodnja v prvem letu žal v celoti ni bila beležena. Zelo verjetno iz razloga, ker se je proizvodnja do avgusta meseca smatrala kot poizkusna proizvodnja za osvojitve tehnologije in utrditev proizvodnih kapacitet.

Proizvodnja v letih 1938 do 1946. leta pa je izredno nihala. Ne samo po gotovih izdelkih, ampak tudi po vrsti izdelkov. Tako se je leta 1938 izdelalo 10.500 ton končnih izdelkov, od tega 1.100 ton silika opek, 6.200 ton šamotnih izdelkov in 2.700 ton mas. V letu 1939 je bilo izdelanih skoraj 2.000 ton manj, dočim leta 1940 proizvodnja naraste na 13.500 ton. V letih 1941 do 1945 proizvodnja v šamotarni pada, posebno silika izdel-

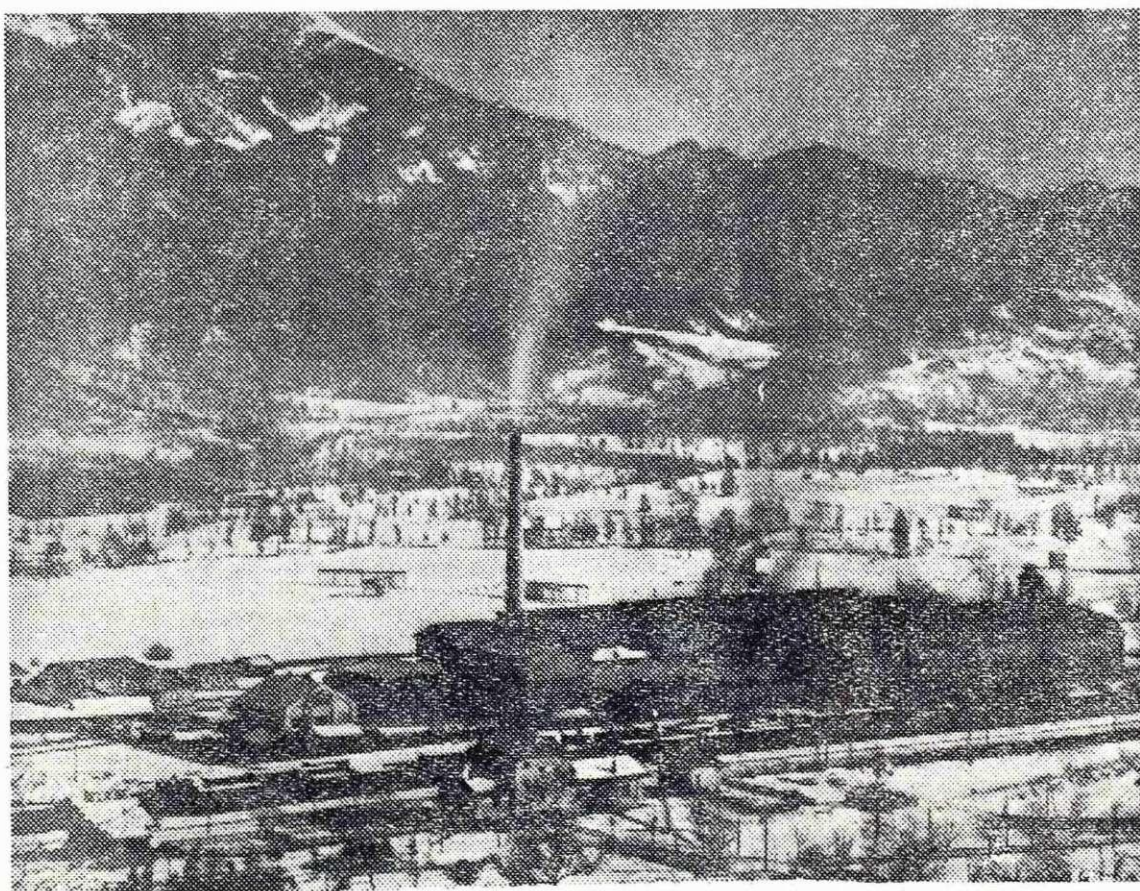
kov, ki se znižajo na 200 ton letno. Tako nizka proizvodnja v letih okupacije je bila zaradi sabotažne dejavnosti delavcev v šamotarni, kar je omenjeno tudi v jeseniškem zborniku »Jeklo in ljudje«. Največja proizvodnja je bila leta 1965, ki je narasla nasproti letu 1938 za 120 %. Izredno zanimivo je, da je v tem letu uspelo povečati proizvodnjo pri vseh vrstah izdelkov, kljub poostreni kvalitetni zahtevi.

Izredno so zanimivi tudi podatki o uporabi surovin in doseženega izplena. Prvotno so surovine v glavnem uvažali. Ob pričetku obratovanja iz Madžarske (zelo verjetno

iz razloga, ker je bil direktor Vojvodinski Madžar), pozneje pa so bili glavni dobavitelji Čehi in Poljaki. Zelo malo se je uporabljalo jugoslovanskih surovin, uporaba teh pa je bila za nizko ognje-vzdržne opeke.

Podatke o doseženi storilnosti v dejanskih tonah in efektivno izvršenih urah ne zasledimo od leta 1937 do leta 1947. Vendar so tudi od tega leta dalje podatki izredno zanimivi, saj je storilnost stalno naraščala. V letu 1947 je bila storilnost 37.30 kg/h/moža, v letu 1966 pa se je dvignila že na 86 kg.

(nadaljevanje v prihodnji številki)

Tovarna elektrod na Blejski Dobravi je obratovala le slabo desetletje

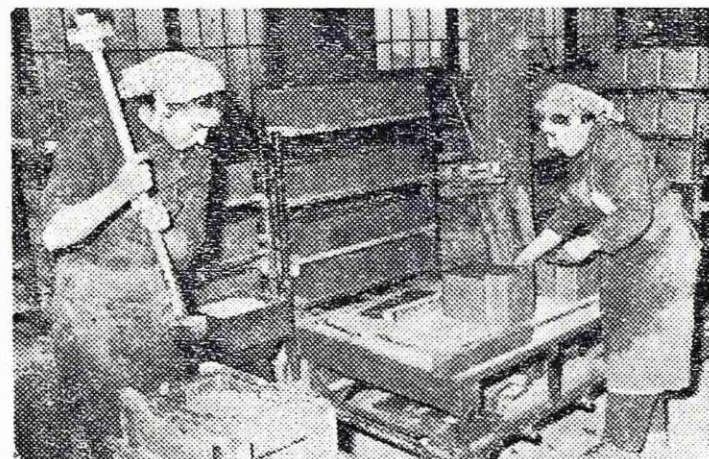
Ali se bo glede osebnih dohodkov ponovilo leto 1962?

(nadalj. s 1. str.)

izvajalcem jekla, dodatek za nedeljsko proizvodnjo v Žični valjarni, dodatek za 12 urno delo na težki progi, množično obremenjevanje sredstev pred razdelitvijo itd. Čeprav vse naštetu ni razlog, da dohodek podjetja pada, pa brez dvoma vpliva na njegovo črpanje.

Tu pa je tudi kritična točka sedanje situacije. Če do- slej nismo nikdar šli v izravnavo osebnih dohodkov na ta način, da bi iskali sredstva pri tistih enotah, ki so iz kakršnih koli razlogov »ušle« izven realnega okvirja, pač

dohodkov izvajali več ali manj vedno v smislu zahtev delovnih enot, linija najmanjšega odpora ali samo posledica prilagajanja nominalnih osebnih dohodkov splošni situaciji, je drugo vprašanje. Dejstvo je, da sedanja situacija ne dopušča nikakršnih nadaljnjih obremenitev sredstev za osebne dohodke. V kolikor smo kljub temu primorani, zaradi realnejših medsebojnih razmerij upoštevati določene predloge za korekture ali zaradi reorganizacijskega procesa, ki se še vedno nadaljuje, postavljati nove odnose glede osebnih

Specialne formate na ročnem oblikovanju še vedno izdelujejo proizvajalke

pa smo vedno samo dodajali, nas sedanja situacija brez dvoma sili v odločnejše ukrepe. Treba bo povedati jasno, kje vzeti sredstva, da se zadovolji dnevno prihajajoče zahteve po korekturah, ali pa predlagateljem povedati, da so pač sredstva za kakršne koli korekcije, izčrpana.

Ce je bila sedanja praksa, ko smo vse korekcije osebnih

dohodkov, je to lahko samo medsebojna izravnavna, nikakor pa ne prebijanje sedanjega okvira.

Pri vsej problematiki pa je žalostno to, da kljub reformi, kljub obljubam, ki smo jih v obliki različnih akcijskih programov sprejeli sami, naše delo ni usmerjeno v napore kako več in boljše proizvajati, pač pa največkrat v to, kako opravičevati neustrezne rezultate. Prepričan sem, da mnogi člani kolektiva še danes ne verjamejo, da bi bil osebni dohodek v trenutku za 15 % večji, če bi izkoriščali v osmih urah vsaj sedem in pol ur za delo. Če bi bili prepričani v to, ne bi že od 13. ure dalje nastajala v obratih precej sumljiva tišina, ki jo hudomušneži običajno označujejo, da je »padel jermen iz kolesa«. Zelo značilno sliko nam daje tudi vsakodnevni »cros«, ki se začne ob prvem zvoku sirene po zaključku dopoldanske dnine, od glavnega vhoda do avtobusne postaje. Ali nam je delo v lastnem kolektivu res tako osovraženo, da podjetja po končani dnini ne moremo zapustiti kot ljudje? Ali ni tudi v tem del vzrokov, da nam ne gre in ne gre?

Ko bodo na razpolago še podatki za mesec marec, bom skušal prikazati stanje osebnih dohodkov tudi v številkah, saj besedam le neradi verjamemo.

S. M.

Kratke vesti iz železarne

REMONT EIRICH MEŠALCA

Dne 3. 4. 1967 se je pričel večji remont Eirich mešalca v oddelku mlini, ponovno obratovanje pa se predvideva za 10. aprila. Vsa dela tega mešalca se bodo prenesla za eno in dvoosni mešalec, nekaj mas, izdelanih po plastičnem postopku, pa bodo izdelali na Weser stiskalnici. Ob tej priliki bodo zamenjali stare lesene silose, ki niso ustrezali svojemu namenu.

Z obnovo silosov se bo še zmanjšalo zapraševanje obrata, ker se bo masa prenašala na silose z elevatorjem, sami silosi pa bodo na vrhu zaprti, kar pri sedanjih lesenih ni bilo.

-ar

PRICETEK IZDELAVE ŽLINDRINE OPEKE

V ponedeljek, 3. marca so na Stari Savi pričeli z izdelovanjem žlindrinah opek.

Za to leto se predvideva proizvodnja okoli 200.000 kosov poz. 0, poznane pod imenom kvadri, in okoli 100.000 kosov opek normalnih dimenzij.

Kakor pretekla leta, tako bodo tudi letos potrošniki te naše cene opeke v glavnem naši sodelavci, vendar pa je sprejetih že tudi precej naročil iz drugih krajev Gorenjske in Slovenije.

-ar

PLAVŽARJI SO IZPOLNILI PLAN S 111,88 ODSOTKI

V marcu so naši plavžji proizvedli 13.313,9 ton grodlja in izpolnili mesečni plan s 111,88 %. Dnevna proizvodnja je znašala 429,48 ton. Specifična poraba vsipnega koksa je bila 725,87 kg/t grodlja in je do sedaj najnižja povprečna mesečna poraba ob dodatku 70,9 kg/t gr. mazuta in 46,50 kg kisika.

Tako ugodne rezultate obratovanja nam je omogočila izdelava delno bazičnega aglomerata, ki je imel stopnjo bazičnosti med 0,6 in 0,94 in je tako delo že lep uspeh naše stare aglomeracije. Poraba kvalitetnega aglomerata je v veliki meri prispevala k zvišanju izplena iz celokupnega vsipa, ki je bil dosežen z 48,22 % in je najvišji do sedaj doseženi mesečni izplen.

Vsi navedeni podatki kažejo, da si plavžarji mnogo prizadevajo pri vsakodnevem delu in se bodo ti uspehi prav gotovo zelo odrazili tudi v znižanju stroškov proizvedenega grodlja v I. četrtletju.

Ker je na plavžu kljub tako dobremu delu problematično formiranje osebnih dohodkov, je nujno, da se tudi pri formiranju dohodka postavijo taka merila, da bodo vidni uspehi in trud plavžarjev tudi v doseženem mestu na vrstnem seznamu osebnih dohodkov delovnih enot.

G.

POŠKODBE V MARCU

Služba za varstvo pri delu je ugotovila, da se je v marcu poškodovalo 58 naših sodelavcev, ena poškodba pa je bila na poti na delo oziroma z dela. V talilnicah se je poškodovalo 13 sodelavcev, v valjarnah 20, v predelovalnih obratih 6, v strojno-energetskih obratih 17 ter na poti na delo 1 in v upravnih službah 2 naša sodelavca.

LANI 474 PREKRŠKOV

Komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti DS v delovnih enotah so lani obravnavale 474 raznih prekrškov. Disciplinska komisija pri DSZ pa je kot drugostopenjski organ obravnavala 59 primerov. Ob analizi prekrškov so ugotovili, da je bilo največ obravnav zaradi neopravičenih izostankov, in sicer 233, nato sledijo prekrški zaradi malomarnosti pri delu, zaradi vinjenosti, predčasnega zapuščenja delovnega mesta, zaradi slabe discipline itd. Disciplinski organi v železarni so lani izrekli 126 javnih opominov, 248 opominov, 66 zadnjih javnih opominov, 30 izključitev iz delovne skupnosti in še nekaj drugih manjših kazni.

DODATEK ZA OTEŽKOČENO DELO V VALJARNI BELA

Na seji zbora proizvajalcev v valjarni Bela so v preteklem tednu razpravljali tudi o predlogu razdelitve dodatka za otežkočeno delo. Predlog so sprejeli s pripombo, da dobijo pečarji 10 % pri žarenju kokil zaradi stalne ročne regulacije. Ob hitrejšem ritmu valjanja in ob izrednih pogojih naj bi bil višji na žerjavih, sicer pa bo treba na žerjavih poskrbeti za močnejše ventilatorje, dokler ne bodo urejene klimatske naprave

IZŠLA JE ZADNJA ŠTEVILKA TEHNIČNE PRILOGE ŽELEZARJA

Preteklo soboto so v železarni razdelili zadnjo številko Tehnične priloge Železarja. Obsega 40 strani, prispevke pa so napisali: Tone Grošelj — Predpatentiranje žice s končne temperature valjanja; dr. Aleksander Rjazancev — Izpostavljenost delavcev ogljikovemu monoksidu v obratih plavž in plinski generatorji v železarni Jesenice; inž. Miran Jenko — Spremembe v tehnologiji proizvodnje jekla in analitska kemija. Tehnična priloga je izhajala devet let, letos pa jo bo zamenjal železarski zbornik slovenskih železarn.

PROIZVODNJA V MARCU

V marcu je bil proizvodni načrt železarne dosežen s 104,3 %. V posameznih grupah pa je bil načrt za marec takole izpolnjen: v talilnicah 105,9 %, v valjarnah 106,2 in v predelovalni obratih pa z 89,2 %.

POŠKODBA V HLADNI VALJARNI

V soboto, 1. aprila ob 22.50 se je na nočni izmeni v hladni valjarni poškodoval naš sodelavec Slavko Tramšak, star 21 let. Šele pred kratkim se je vrnil iz JLA in dobil prvič zaposlitev v železarni. Dodeljen je bil v hladno valjarno. Usodnega dne je vodja škarij zamenjal nože na krožnih Siemag škarijah, nato pa preveril, če so škarije pravilno naravnane, da bi lahko začeli z rezanjem. Tramšak je odšel na drugo stran škarij in se neprevidno naslonil na valjčnice, tako da so mu poškodoval roko. Poškodovani Tramšak je bil pred poškodbou poučen o varnosti dela od delovodje in od vodje krožnih škarij.

KOLEKTIVNA NEZGODA V MARTINARNI

V sredo, 5. aprila ob 7. uri zjutraj je montažna skupina imela nalogo, da izvede tehnično zaščito proti dotiku z električnim tokom. Da bi varno delali, so si uredili obesni oder, ki so ga privežali na varnostno kotno železo. V trenutku, ko je bila vsa skupina na odru in so na oder že potegnili dve zaščitni plošči, je kotno železo nenadoma popustilo. Vsa skupina je izgubila ravnotežje. Posamezniki so odskočili na novi livni podest, Mehmed Kovač iz montažne skupine pa je padel okrog štiri metre globoko. Medtem, ko se je podest zrušil, je odtrgano kotno železo oplazilo tudi sodelavca iz martinarne Antona Kraljiča, ki je bil oddaljen od kraja nezgode 5 m. Poškodovanima so nudili prvo pomoč, nato pa so jih odpeljali v jeseniško bolnišnico.

KONSTITUANTNA SEJA IO SINDIKALNE ORGANIZACIJE

V torek, 4. aprila je bila v delavskem domu pri Jeleni konstituantna seja novoizvoljenega izvršnega odbora sindikalne organizacije. Za predsednika so ponovno izvolili Srečka Mlinariča, podpredsednik bo Tomaž Klinar, tajnik Franci Petre in blagajnik Matevž Malej. Razen tega so izvolili tudi predsednike komisij in sicer: inž. Petra Polaka za predsednika komisije za delo s sindikalnimi odbori, Zdravka Pogačnika za predsednika komisije za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja, Jožeta Hlebanja za predsednika komisije za oddihe in izlete, Dušana Prešerna za predsednika komisije za šport in rekreacijo in Staneta Torkarja za predsednika komisije za kulturo in izobraževanje.

Zaradi boljše povezave ter bolj učinkovitega dela so vse sindikalne odbore razdelili v šest skupin. V talilnicah bo predsednik takšne skupine Franc Zgonc, v valjarnah Mavro Lenardič, v predelovalnih obratih inž. Jaka Šranc, v vzdrževalnih obratih inž. Janez Komel, v energetskih obratih Lovro Oblak ter pri službah Janko Kavalar. Predsednik nadzornega odbora bo Mirko Zupan.

TRIDNEVNI SEMINAR ZA ČLANE KOMISIJ ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV DELOVNIH DOLŽNOSTI

Da bi disciplinsko poravnalnim komisijam pri DS v delovnih enotah omogočili čim boljše delo, bo v teh dneh pripravljen seminar. Na seminarju bodo člani omenjenih komisij poslušali več predavanj in se pogovorili o problemih, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Seminar organizira kadroški oddel železarne.

Rekonstrukcija kupolk v livarni

(nadalj s 1. str.)

3. Potrebno bo tudi v bodoče vsaj občasno poživljanje procesa v peči z O₂, ker je dokazano, da je možno močno povečanje storilnosti, če dodajamo O₂ direktno skozi pihalice v peč.

4. Treba bo že enkrat nujneje rešiti vprašanje livarskega koksa, ki mora biti v premeru od 1/6—1/12 delovnega premera peči v količini vsaj 85 %. To bi pomenilo za nas koks v velikosti: komadov nad 100 mm v povprečju.

Da bi to vprašanje rešili, je še vedno ceneje plačevati stojnino za vagon koksa, v katerem je koks vsaj približno zadovoljiv, kot pa koks na haldi mehansko razkladati, ga pri tem drobiti pa zopet mehansko nakladati in drobiti. Potem pa nastopa prekladanje koksa iz vagona v vložno posodo za vsipanje v peč, kar komativnost premalo trdnega koksa dokončno uniči.

Ponavljamo, za livarno bo ceneje plačevati drago stojnino vagonov, kot plačevati prekladanje in s tem uničenje koksa glede na komativnost.

Dokler torej ne bo drugega izhoda bo ta pot za livarno edino sprejemljiva in še vedno najcenejša.

Iz tega razloga bo istočasno z denarjem, ki ga bo treba dobiti za rekonstrukcijo kupolne peči (za redno zamenjavo 17 milijonov S din, za rekonstrukcijo pa 20 milijonov S din), dobiti manjkajoče 3 milijone S din, ker je 17 milijonov pravzaprav redno potrošenih za zamenjavo po določenem času dotrajane peči.

Del sredstev za novo vetrilo 200 N m³ zraka/h je že odobrenih.

Z izvedbo navedenih del, za katere bo potrebna podpora samoupravnih organov in komisij v železarni in delovne enote, bo tako odstranjeno ozko grlo, ki trenutno onemogoča povečanje storilnosti v livarni nasploh. Prepričani smo tudi, da bo realizacija teh prizadevanj prinesla s seboj določeno znižanje stroškov in da bo vložen denar razmeroma hitro vrnjen.

T. R.

ŽELEZAR

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«.

Nadaljne izgrajevanje samoupravnega sistema

V današnji številki objavljamo izvlečke iz poročila predsednika IO sindikalne organizacije železarne tov. Mlinariča in razpravo predsednika republiškega odbora sindikata za industrijo in rudarstvo tov. Globačnika na 17. konferenci sindikalne organizacije železarne.

Tovariš SREČKO MLINARIČ je v svojem poročilu podčrtal in ocenil izredno dinamično obdobje med obema konferencama, ki je zahtevalo še posebno angažiranost sindikalne organizacije v železarni. Že v uvodu se je soočil z vprašanjem, ali je sindikalna organizacija v železarni dovolj hitro prilagajala svoje delo dinamiki in stopnji našega razvoja. Sindikat ni bil dovolj vztrajen in učinkovit pri aktivizaciji člansva za kvalitetno nove in obsežnejše naloge. Grajal je nekatere sindikalne odbo-

re zaradi nedelavnosti in mlahavosti. V množici problemov včasih niso vedeli, s čim naj se ukvarjajo. Ta pojav je prisoten povsod tam, kjer niso razširjali samoupravnih odgovornosti in pristojnosti na celoten kolektiv. Delo sindikalnih odborov bo moralo biti mnogo bolj usmerjeno h krepitvi družbene zavesti in nadaljnjemu razvoju samoupravljanja. Politično delo sindikata mora biti usmerjeno k nadaljnjemu razvoju družbenih in proizvodnih odnosov, v borbo za večjo pro-

duktivnost in ekonomičnost poslovanja, v usposabljanje članov za samoupravljanje, v nadaljnjo krepitev in izpolnjevanje delitve dohodka po delu in v borbi proti vsem negativnim pojavom.

Letošnje leto, je poudaril predsednik Mlinarič, je odločilno za prehod gospodarstva na boljše poslovanje in gospodarjenje. V splošni orientaciji, ki jo je začrtala reforma, ni več dilem. Le-te se v praksi še javljajo, vendar se lomijo v samem procesu gospodarjenja in pri sprejemanju konkretnih odločitev.

Posebno skupino vprašanj predstavljajo investicijska vlaganja. V mnogih glavih predstavljajo investicije še vedno vlaganja v nove zmogljivosti, omalovažujejo pa re-

zultate, ki naj jih te naložbe dajejo. Mnogo teh slabosti je v sebi nosil sam dosednji gospodarski sistem. Letega pa bomo izpolnjevali z boljšim delom, s pravilnim nagrajevanjem in z dobrimi medsebojnimi delovnimi odnosi. Prvo leto gospodarjenja v pogojih gospodarske reforme za nas ni bilo ugodno. Razni ukrepi, kot je restrikcija kreditov, podražitev voznin in nekaterih surovin nas je prikrajšala za okrog 800 milijonov S dinarjev dohodka. K temu pa se pridružujejo še zamude v pričetku obratovanja novih naprav in nazadnje tudi naše subjektivne slabosti.

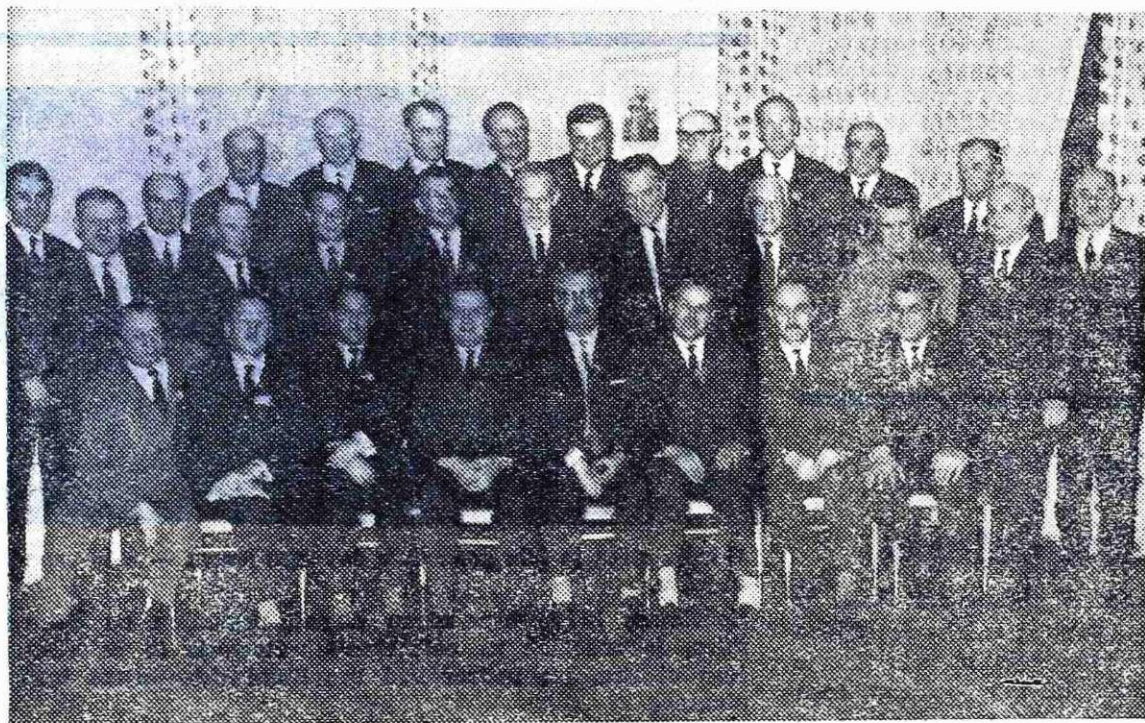
V nadaljevanju je predsednik govoril o finančnih rezultatih poslovanja in izvrševanju plana v letu 1966. Ob obravnavi plana za leto 1967 je poudaril, da bo to leto velika preizkušnja za naš kolektiv. Vsak najmanjši spodrselj nas lahko pripelje v neprijeten položaj. Tudi naš odnos do kupcev, v pogledu dobavnih rokov in kvalitete, bomo morali spremeniti. Na tržišču bo konkurenca vsak dan močnejša. Sindikalna organizacija v podjetju bo morali bedeti nad tem, da samoupravni organi mesečno analizirajo izpolnjevanje plana in sproti odstranjujejo vzroke odstopanj. Tudi delovni kolektiv bo moral biti sproti o tem obveščen.

Ko je govoril o samoupravljanju, je omenil, da so nekatere pristojnosti še zelo simbolične. Zadržal se je pri vprašanjih, kako posamezni organi svoje pristojnosti koristijo, kako zpolnjujejo svoje dolžnosti in kakšni so odnosi med samoupravnimi organi in strokovnimi službami. Ugotovil je več slabosti v delu samoupravnih rganov v DE in po-

udaril, da bosta DS in UO železarne morala tem vprašanjem posvetiti več pozornosti in s strokovnimi službami nuditi večjo pomoč. Tudi izgrajevanje celotnega samoupravnega sistema je ena od odločujočih nalog v podjetju. Z utrjevanjem in nadaljnjem razvijanju samouprave bomo dosegli tudi boljše proizvodne uspehe, preprečevali zmedo in pri delavcih dvigali zaupanje v samoupravne organe. Več bomo morali delati tudi na informiranju delavcev in na spoštovanju samoupravnih aktov podjetja. Vsako malodušje, je poudaril tov. Mlinarič, je odveč. V šestnajstih letih se je samouprava uveljavila in dokazala tudi mnogo pozitivnih lastnosti in posledic. Vendar vse naše prizadevanje naj bo usmerjeno v odstranjevanje in preprečevanje napak ter izpopolnjevanje celotnega samoupravnega sistema.

V svojem poročilu je govoril tudi o prizadevanjih za doseganje višje stopnje izobrazbe pri delavcih, o strokovni in družbeno ekonomski izobrazbi. Dviganje izobrazbe je tudi pogoj za boljše gospodarjenje in za učinkovito sodelovanje v samoupravljanju železarne. Tako kadrovska služba kot železarski izobraževalni center se bosta v ta vprašanja morala bolj poglobiti.

Ob problemu nagrajevanja je omenil, da instrumenti delitve dohodka po delu še vedno niso izoblikovani. Zaradi stalnih korektur pravilnika dobi človek občutek, da tu vlada popolna zmedenost. Zaradi tega upada tudi zaupanje delavcev v pravično delitev dohodka. Idealnega pravilnika ni, vendar teh vprašanj re smemo zanašati. (Nadaljevanje na 6. strani)

V soboto, 1. aprila so se v zgornjih prostorih Kazine zbrali naši jubilarci. Poleg jubilarcev, ki so v naši železarni delali več kot 35 let, je bilo med njimi tudi 5 sodelavcev, ki imajo za seboj že 40 let službe, in sicer: Mirko Dreša iz žebjarne, Franc Zupan iz profilnih valjarn, Ciril Višter in Janez Pristov iz centralne priprave dela ter Lovro Žemva iz mehanične delavnice. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

Pogovori o samoupravljanju

Ker si po vsej verjetnosti tudi v železarni želimo, da bi v vsakodnevnem razpravljanju, v pogovorih, na sestankih, kakor tudi v raznih zapisnikih uporabljali enotno terminologijo s področja samoupravljanja, bi rad v tem kratkem članku opozoril vsaj na nekatere karakteristične primere z ustavo in ostalo delovno zakonodajo neusklajene terminologije, ki po eni strani pogojujejo neenotnost v izražanju, po drugi strani pa maličijo pojme in vsebino samega delavskega samoupravljanja. Tako na primer še vedno prav radi razpravljamo oziroma prepogostokrat zasledimo v raznih člankih, da obstajajo v železarni kot osrednji organ delavskega samoupravljanja centralni delavski svet (CDS) oziroma obratni delavski svet (ODS), ki naj bi bili odgovorni za poslovanje posameznih delovnih enot. V resnici so to delavski svet železarne Jesenice in delavski sveti delovnih enot. Tudi ekonomskih enot ne poznamo več, pač pa poznamo posamezne organizacijske enote, ki se s stališča tehnološkega procesa in organizacijskega vidika imenujejo obrati oziroma službe, s stališča samoupravljanja pa delovne enote. Zato torej pravilno: delovne enote, ne pa ekonomske enote.

Tudi imena nekaterih komisij posameznih organov samoupravljanja so dobila nova imena: v skladu z veljavnim statutom se organ, ki je pristojen za sprejemanje delavcev na delo v železarno, imenuje komisija za delovna razmerja, ne pa komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij; komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu delovne enote pa se je preimenovala v komisijo za kadre. Nadalje temeljni zakon o delovnih razmerjih odpravlja pojme kot delovna disciplina, disciplinska odgovornost delavcev, kazni, kaznovanje za kršitev delovne discipline in podobno. Uvaja pa ta zakon nove pojme v zvezi z dolžnostmi delavcev za kršitev delovnih dolžnosti in izvajanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti. Zato ne poznamo več izrazov disciplinsko-poravna komisija, pravilnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev in podobno, pač pa uporabljamo nova imena kot: komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, pravilnik o odgovornosti delavcev na delu itd. Tudi komisija za higiensko in tehnično varstvo delavcev (HTV) se je v skladu z določili temeljnih zakonov preimenovala v komisijo za varstvo pri delu; namreč varstvo pri delu se ustvarja s tehničnimi, zdravstvenimi in socialnimi ukrepi, kar je širše od pojma HTV. Tudi izrazi »plača, tarifna postavka, tarifni pravilnik in podobno« so v vsakodnevnih razpravah in pogovorih kaj pogosti, čeprav vemo, da so ti izrazi značilni za mezdne odnose; prav zaradi tega bomo

morali te neustrezne izraze zamenjati z ustrežnejšimi in sicer: osebni dohodek, obračunska postavka kot osnova za izračun osebnega dohodka, pravilnik o delitvi dohodka; skratka zamenjati s terminologijo statuta in ostalih pravilnikov železarne.

Prav tako še vedno, čeprav zmotno, delimo delavce železarne na dve vrsti: na delavce in uslužbence. V dobi že preživetih najemniških odnosov, kjer je pravice in dolžnosti delavcev delil kapitalist, oziroma v času administrativnega upravljanja država, je bilo sicer to umestno, na današnji stopnji našega razvoja oziroma razvijanja in utrjevanja delavskega samoupravljanja pa je taka delitev na delavce in uslužbence, ali celo nameščenice, uradnike in podobno, nemogoča, kajti določilo 10. člena ustave SFRJ izrecno ugotavlja: »Delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji, vzpostavljajo kot člani delovne skupnosti medsebojna delovna razmerja in so pri samoupravljanju enakopravni«; to pa pomeni, da lahko govorimo le o delavcih, še več, o članih delovne skupnosti, ne glede na to, ali opravljajo fizična ali umska dela.

Ker s statutom neusklajena terminologija ne ruši samo formalnosti izražanja, ampak maliči tudi pojem delovnih razmerij, bomo slej ko prej tudi v praksi primorani čimprej uporabljati izraze, ki jih določajo statut in ostali pravilniki železarne.

H. Stana

Nadaljne izgrajevanje samoupravnega sistema

(nadalj. s 5. str.)

marjati in moramo sistem nagrajevanja stalno, preudarno, strokovno in dosledno izpopolnjevati.

Ob zaključku svojega poročila je predsednik Mlinarič govoril še o delitvenem razmerju in o višini osebnih dohodkov v letu 1965 — 1966. Omenil je tudi reorganizacijo vzdrževanja, energije, pro-

meta in transporta. Več denarja bo treba vložiti tudi v družbeni standard in tesneje sodelovati z občinskimi organi. Več načrtnosti in sodelovanja bo moralo biti tudi med DE in komisijo v pripravah za prehod na 42-urni delovni teden. Ob koncu je povabil delegate, naj ga dopolnijo in tako dajo novemu IO okvir, v katerem bo delal in izpolnjeval naoge.

njo če se želimo ob sedanjih stopnji produktivnosti uveljavljati na svetovnem tržišču, potem se bomo morali v jugoslovanskem prostoru pogovarjati, kaj in koliko lahko obremenjujemo našo proizvodnjo. Omenjal je racionalizacijo mreže šolstva, zdravstveno službo in zdravstveno zavarovanje. Načelno smo vedno za racionalizacijo, v konkretnih obravnavah pa smo tiho ali celo proti.

V zaključku svoje razprave je tov. Globačnik poudaril, da bi na podlagi ugotovitev nadanašnji konferenci morali graditi bodočo politiko sindikata v železarni Sicer bomo doživeli upravičeno kritiko članstva, da samo ugotavljamo in govorimo, ne naredimo pa ničesar. Na osnovi vsega tega bi morali zgraditi akcijski program in začeti postopno in dosledno reševati vse težave. O stališčih pri reševanju posameznih vprašanj pa bi se preje morali pogovarjati z vsem članstvom. Problemov in protislovij se lahko lotevamo samo na konkreten in odgovoren način, je zaključil tovariš Globačnik in želel sindikalni organizaciji in kolektivu uspešno delo.

Jasno opredeliti pristojnosti in odgovornosti

Tovariš Globačnik, predsednik republiškega odbora sindikata za industrijo in rudarstvo, je omenil, da bo poizkušal poseči v razpravo, čeprav bi za konkretno razpravo moral bolj poznati razmere v železarni. V poročilu, ki so ga delegati sprejeli z vabilom, je ugotovil, da ima sindikalna organizacija v železarni zelo lepo urejeno področje rekreacije, dopustov, izletov in drugo. Domneval je, da se morda le preveč ukvarja s temi področji, premalo pa z drugimi vprašanji. Šele na podlagi poročila predsednika in ostalih govornikov na konferenci je spoznal, da se organizacija poleg tega ukvarja še s številnimi vprašanji gospodarjenja, produktivnosti, delovne discipline, standarda in drugo.

Vprašanje discipline, produktivnosti in standarda, je poudaril, se večkrat znajde v raznih dilemah. Ta vprašanja pa so zahteva vsakega ekonomskega sistema in naša družba v tem ne more biti izjema. Morda se razprave krhajo ob teh vprašanjih zato, ker nismo dovolj jasno opredelili posameznih pristojnosti in odgovornosti. Tudi iz poročila in razprave je razbrati pozive za večji red in disciplino. Vse slabosti, ki so bile opisane na konferenci, nas zavezujejo, da je treba stvari čim preje urediti in regulirati.

Stalno prisotna težava, ne le v železarni, tudi v drugih podjetjih, je preštudirana, pametna in preudarna notranja delitev dohodka po delu. Tovariš Globačnik je menil, da delitev dohodka po delu zahteva prav tako resno strokovno delo, kot katerekoli tehnološki ali kemični posotpek. Rešitev tega vprašanja nam ne bo uspela čez noč, vendar pa moramo preiti od besed k dejanjem.

Tovariš predsednik je tudi soglašal s člani, ki so govorili o članarini in o sprejemanju važnih republiških in zveznih zakonov. Upravičena želja in zahteva je, da se dogovorimo z republičkimi organi o postopku in o etapah za javno razpravo o pomembnih dokumentih.

V nadaljevanju je tovariš Globačnik govoril še o sindikalni organizaciji in o njenem položaju v družbeni reformi. Omenil je tudi vprašanje zaposlovanja in prekinitev delovnih razmerij. Gospodarska reforma je neizprosna in na Slovenskem imamo več primerov ukinjenih podjetij (Tovarno strojil, Majšperk, rudnik Krmelj, rudnik Zabukovica in druga). Vprašanje, ki ob teh primerih zanima sindikat, je: Kaj s temi ljudmi, ki so ostali brez dela. Z ljudmi ne

smemo delati kot z materialom. Prizadevati se moramo, da v takih primerih ljudje ne ostanejo brez kruha.

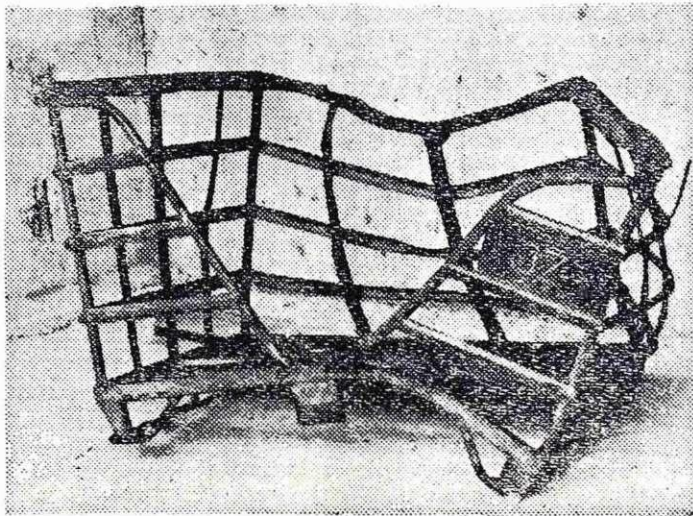
Zelo kritično je tovariš Globačnik govoril o dajativah, ki bremenijo proizvod-

Ne tako, tovariši! Alkohol in mladoletniki

Mladoletniki S. R. z Jesenice in njegov kolega S. A. sta v preteklem mesecu do tretje ure zjutraj popivala v gostiščih na Javorniku. Precej pod vplivom maliganov sta preskočila ograjo na izvoznem tiru na Javorniku in odšla v obrate Javornik I. ter skozi moško in žensko garderobo v kantino. Tam sta se nameravala okrepčati, ker pa je bila kantina zaprta, sta se vračala po isti poti in srečala organa varnostne službe, ki ju je ustavil. Na vprašanje, po kaj sta prišla v podjetje, sta se junačila, da iščeta kontrolne organe, ker ju stalno slede in prijavljajo, da z njimi do-

končno obračunata. S. R. je bil namreč enkrat že najden v omenjenih obratih, ko je prav tako v nočnem času prišel vinjen v kantino in zahteval malico. Tudi tedaj ga je našel varnostni organ in ga odpeljal iz podjetja. S. R. je bil pri nas obračunan, zato se vrača v podjetje prek ograje.

Pri tem nas zanima nekaj: S. R. je mladoletnik, ima šele 16 let, vendar mu v naših gostiščih točijo pijačo še pozno v noč, brez pomisleka, kam to vodi mladega človeka in brez zaskrbljenosti, da zakon prepoveduje točenje alkoholnih pijač mladoletnim osebam!

Dopisna delavska univerza

odpira v dogovoru s poklicnimi šolami oddelke za: AVTOMEHANSKO, ELEKTRO in KOVINARSKO STROKO

V KOVINARSKI STROKI se kandidati lahko izšolajo za naslednje poklice: ključavničar, orodjar, strugar, klepar in avtoklepar;

V ELEKTRO STROKI: obratni električar, elektromehaničar, elektroinstalater in elektromonter;

Pogoji za vpis: končana osnovna šola ter dveletna zaposlitev na delovnem mestu, za katero se kandidat želi izšolati.

Teoretični del pouka bo potekal po dopisni metodi in v seminarjih, praktični del pa na delovnem mestu in v šolskih delavnicah.

Prijave za vpis v dopisno poklicno šolo kovinarske in elektro stroke sprejemamo do 15. aprila 1967. Za avtomehanike in avtoelektrike bomo odprli oddelek v jeseni. Prijave zanj sprejemamo do 15. septembra 1967.

Vsa podrobnejša pojasnila dobite na Dopisni delavski univerzi v Ljubljani, Parmova 39, tel. 312-141 in 316-043.

Gornja slika je bila posneta v novozgrajenem — zelo važnem objektu.

Sodelavec, ki je brezskrbno zaspal, naslonjen na delovno mizo, je zadelžen za normalno obratovanje in za varnost tega objekta ter nadzor nad pravilnim delovanjem instrumentov.

Njegova analitična ocena vsebuje tudi zahtevo: absolutna budnost!

Namesto sožitja, pretep

S. P. in B. B., oba zaposlena na plavžu, sta se našla v kantini pri skupni malici. Sprla sta se zaradi sedeža pri mizi. To je bilo že drugič, da sta sedla k skupni mizi. Po obojestransko izrečenih psovkih in žaljenju je B. B. odrinil sodelavčev pladenj z jedili in ga nagnal od mize. Razburjeni S. P. je zagrabil tovarišev pladenj s krožnikom juhe in čajem, ter vse skupaj vrgel B. B. v obraz. Ko mu ni bilo dovolj da presenečenemu B. B. teče

po obrazu juha z rezancij in fižolom, je vrgel vanj še čelado in ga lažje ranil na čelu.

Komentar ni potreben! Železarji vedo iz izkušenj, da je za dobro sožitje med njimi potrebna dobra mera strpnosti in pravičnega odnosa do sodelavcev. Pripominjamo le, da skladišče kantin kljub opomini ni poslalo odškodninskega zahtevka za posodo — najbrž jo bodo plačale delilke v kantini!?

Malomarno poškodovane naprave so znak nizke delovne kulture

V tretjem četrtletju preteklega leta je bilo nabavljenih 20 kosov posebnega ogrodja (boks palet) z namenom, da se šamotne cevi, ponovna opeka za drogeve in šamotni lijaki prevažajo iz šamotarne v jeklaro v tem ogrodju. Paleta svojemu namenu ustrezajo, vendar

pa nekateri tovariši v jeklarni ravnaajo z njimi zelo neodgovorno. Slika sama govori, da se tako zmaličena paleta ne da več uporabiti.

Paleta je naročila delovna enota transport iz sredstev prihranjenih na stojninah. Cena paleta je 40.000 S din.

Delo samoupravnih organov v valjarni Bela

V valjarni Bela je bila 28. marca seja DS, tri dni pozneje pa še seja zbora delovne enote. Na obeh sejah so zelo obširno obravnavali problematiko obrata ter govorili o nagrajevanju. Na seji DS so ugotovili, da so mesečni osnovni načrti v februarju izpolnili s 108,5 %, mesečni proizvodni načrt, ki je znašal 16.320 ton, pa s 106,4 %.

Obratovodja valjarne Bela inž. Perne je člane DS seznanil s podatki za februar. Govoril je o koriščenju obratovnega časa, o zastojih zaradi mehanskih in elektro okvar. Povedal je tudi, da je proizvodnost večja in sicer znaša 814 kg/h/m.

V tretji globinski peči so bile vgrajene kovinske lopute, tako da so z rezultati te peči zadovoljni. Zadovoljni so tudi s preizkušanjem trakov v valjarni trakov. V profilarni pa je linija rezanja v pozidusnem obratovanju. Kljub temu, da oprema delno še manjka, so rezultati dobri. Prvi stroj za profiliranje že obratuje, vendar jim primanjkuje naročil.

Na seji zbora delovne enote so obširneje govorili o proizvodnem načrtu, ki je večji od lanskega. Z doseženimi rezultati v letošnjem letu so zadovoljni in večjih

problemov niso imeli. Na seji so omenjali le nekatere okvare, ki pa bi jih z vestnim delom lahko odpravili.

Pri preizkušanju naprav v valjarni trakov imajo nekaj težav, hkrati pa so to težave tudi na blumingu in bodo morali biti zaposleni delavci pripravljeni na morebitno dodatno delo. To velja tudi za osvajanje novih kvalitete.

V razpravi je sodelovalo veliko sodelavcev, ki so opozarjali na nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba v bodoče odpraviti, da bi delo v valjarni normalno potekalo. Ob koncu seje so obravnavali še tarifne postavke za nekatera delovna mesta. Ugotovili so, da je treba izvesti analitično oceno, vendar mora to delo opraviti sektor za ekonomiko železarne, ki pa bo za izvedbo te naloge potreboval precej časa.

- or

Al' prav se piše

Denarja ni, sredstev pa je tudi vedno manj

»Ljudje nimajo sredstev, da bi si kupili knjige, ki bi jih nujno morali imeti, če bi hoteli slediti času.«

Ali citat iz »smernic razvoja«:

»...prednjačijo skupnosti, ki so mnogo problemov z malo denarja rešile povsem samostojno. Skupščina občine naj dodeli krajevnim skupnostim vsako leto več sredstev...«

Primerov je nešteto, vsi pa kažejo, kako se komaj opazno, zato pa vztrajno briše razloček med denarjem in plačilnimi sredstvi. Sredstva vztrajno izpodrivajo stari »denar« tudi tam, kjer bi smeli govoriti samo o denarju. Tako ljudem nikoli ne more manjkati sredstev za življenje, lahko pa jim še kako manjka denarja; za nakup knjige tudi niso potrebna sredstva, am-

pak denar (žal ga je treba zmeraj več).

Ne da bi jokali za našim »premoženjem« ali skušali namigovati na osnovna sredstva in obratna sredstva, pa vendarle mislim, da bi morali našemu »denarju« dati tisto domovinsko pravico, ki smo mu jo še pred kratkim priznavali.

J. S.

Misli

Zdi se, da nam je narava, ki je tako pametno razvrstila naše telesne organe, da bi nas osrečila, podelila tudi napuh; tako nam je hotela prihraniti bolečino ob spoznanju naših nepolnosti.

La Rochefoucauld

Kadar očistimo ljudem napake, je v tem več napuha kakor dobrohotnosti; naši očitki ne izvirajo iz želje, da bi jim te napake popravili, kolikor iz namena, prepričati ljudi, da smo sami brez njih.

La Rochefoucauld

Delovna enota strojnega vzdrževanja je z izvolitvijo in konstituantno sindikalnega odbora precej časa odlašala, saj je že preteklo tri mesece, odkar je izvršena reorganizacija. Sedaj smo popolni in upamo, da bo sindikalni odbor nadoknadil, ker je zamudil. Za predsednika sindikalnega odbora je bil izvoljen tov. Jože Hudolin, pred reorganizacijo vzdrževanja je bil predsednik odbora konstrukcijske delavnice. Za tajnika je bil izvoljen Marjan Drolc, za blagajnika pa Milan Robavs. Poleg teh treh pa so za posamezne dejavnosti izvoljeni referenti po oddelkih.

Delovna enota strojnega vzdrževanja je po teritorialni obsežnosti največja delovna enota. Tudi po svoji funkciji je na vidnem mestu. Vse to narekuje, da bo delo

Večja proizvodnja - manjši stroški

Na deveti redni seji DS DE martinarne, ki je bila pretekli petek, so bili navzoči poleg 22 članov DS še dr. inž. Gabrovšek, inž. Karba, tov. Zupan in obratovodja inž. Čop.

Najprej so analizirali stroške proizvodnje v letu 1966. Tov. Zupan je najprej seznanil navzoče z letno analizo stroškov vse železarne. Poudaril je, da so bili stroški prekoračeni. Miliarda, namesto predvidenih treh, ki je ostala za sklade, je pač premalo, da bi od tega razdelili še kaj za osebne dohodke. Stroški v martinarni

so bili prekoračeni zaradi premajhne proizvodnje. Ker je DS železarne predlagal, da bi stroške premirali, je to še posebej važno. Za vsak prihranjen dinar naj bi dobil obrat 50 para za osebne dohodke. V obratnem primeru pa bi morali dati iz osebnih dohodkov.

Obratovodja je podal še analizo stroškov za januar in februar 1967. V letošnjem letu je stanje boljše, ker je tudi večja proizvodnja.

Dr. inž. Gabrovšek je obrazil vso problematiko jeklarne. Leto 1966/67 kaže prelomnico v izdelavi jekla, ko

prehajamo na toplo predelavo jekla v valjarni Bela. Vsi odnosi v pogledu kvalitete so zaostreni. Naši kupci hočejo kvalitetno jeklo v določenem roku, drugače pa naročajo drugje. Vsaka odlita šarža je že namenjena kupcu in zato nastane velika škoda, če šarža ni odlita v naročeni kvaliteti. Treba je delati točno po dnevnem planu, da ne pride do težav pri valjanju na Beli. Tehnična opremljenost martinarne se izpopolnjuje, čeprav se ta ne odraža dovolj v kvalitetnem procesu. Preveliko je še odstopanje od regulativov za izdelavo jekla.

Pred koncem zasedanja je predsednik komisije za kadre seznanil člane s prošnjami za sprejem v martinarno in z ostalimi tekočimi zadevami.

F. S.

Kdo naj rešuje probleme v upravnih službah

Sindikalni odbor upravnih služb je sklical 30. marca sešatek članov sindikata uprave osnovnih sredstev. Od 81 članov te službe je bilo na sestanku 24 članov. Dnevni red je vseboval: izvolitev poverjenikov in problemi nagrajevanja.

Poverjeniki imajo nalogo, da sindikalnemu odboru pomagajo organizirati in izvajati razne naloge ter obveščati članstvo o vseh zadevah, ki se tičejo sindikalne organizacije. Tudi nagrajevanje v tej službi ni urejeno, kot so v razpravi povedali tisti, ki se čutijo najbolj prizadeti. Tov. Faletič iz oddelka za nagrajevanje je navzočim orisal način formiranja in delitve osebnega dohodka v upravnih službah. Podal pa je tudi primerjavo nasproti ostalim proizvodnim delovnim enotam. Toda kaj nam vse to koristi, ko pa v celotnem

podjetju slabo delamo. Porast osebnega dohodka bi moral biti pogoj z višjo proizvodnjo. Ta pa ni. Kakršna je proizvodnja, taki so tudi osebni dohodki. Kaj kmalu so vsi navzoči ugotovili, da se pri nagrajevanju v upravnih službah ne da kaj narediti. Tudi če bi se, je postopek razmeroma zelo zapleten. Za vsako spremembo pri notranji delitvi osebnega dohodka morajo sklepati zbori obračunskih enot na predlog delavskega sveta oziroma vodstva službe. Delavski svet upravnih služb je nedelaven, če je imel poleg konstituantne seje samo dve seji v 12 mesecih.

Zelo slaba udeležba na sestanku kaže na nezanimanje za težave, ki so v tej službi. Menda iz oddelka na Beli ni bilo nikogar, kakor tudi nikogar iz samega ožjega vodstva.

Kako in na kakšen način

naj se te težave rešijo? Na koga bi se člani kolektiva lahko obračali? Kdo naj bo sploh pobudnik v službi, da bi težave, ki jih člani imajo, prenašal na samoupravne organe. Vsekakor je to svojevrstna uganka, ki jo bo treba prej ali slej razvozlati.

Sindikalni odbor upravnih služb predlaga ne samo upravi osnovnih sredstev, temveč vsem službam, da bo potrebno več medsebojnega sodelovanja, delavnosti vodstev služb in organov samoupravljanja.

Janko Kavalar

Za odkup Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali

Do 5. 4. 1967 so za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše prispevali: (v N din)

Štefan Vivod, Otočec ob Krki 55 — 10; Ivanka Prošek, Ljubljana — 5; Ana Glavnik, Ljubljana — 10; Marija Vrtančnik, Ljubljana — 10; I. gimnazija, Ljubljana, Peričeva 12 — 372; Kolektiv Gorenske vodne skupnosti Kranj — 77; Učiteljski krožek upokojevcv Maribor — 24; Alojz Gregorič, Jesenice, Gregoričeva 15 — 5; Franci Košir, Jesenice — 50; Slavko Lesjak Šostanj, Cankarjeva 23 — 10; Majcenovič, Kamnik — 20; Osnovna šola »KD Kajuh« Murska Sobota — 230.50; Osnovna šola Ledina Ljubljana — 652.91; Ivanka Rečko Topolščica — 10; skupno 3.298.31.

Za prispevke vsem darovalcem iskrena hvala!

Prispevke nakazujte na žiro račun 5133-679-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše

Konstituenta sindikalnega odbora strojnega vzdrževanja

sindikalnega odbora precej pestro in bo zahtevalo od odbora kot celote mnogo vestnega dela. Delovni pogoji, v katerih delajo člani, so zelo različni, različni pa bodo tudi problemi, s katerimi se bo srečeval odbor. Zelo pozitivno bo vplivala na delo visoka kvalifikacijska struktura zaposlenih. Uspehi sindikalnega dela pa bodo odvisni predvsem od pravilne metode dela. Člani odbora bodo morali za uspešno delo dobiti v posameznih oddelkih poverjenike, ki bodo v svojih oddelkih delali po vseh vprašanjih, obenem pa skupaj z odborom tvorili delovno grupo, ki bo obravnavala tekočo problematiko. Ožji odbor naj bi na svojih sejah reševal samo načelna stališča ter dajal smernice za delo poverjenikom.

Zaradi raztresenosti članov po vsej železarni skupni sestanki ne bodo mogoči. Vse sindikalno delo bo v tej enoti slonelo na delovanju posameznih grup. To pa bo zahtevalo več dela, da se dosežejo skupna stališča.

T. S.

Anekdota

Slavni romanopisec Honoré de Balzac je razpravljal s tovariši o siromaštvu. Nekdo je pripovedoval:

»Ko sem bil še študent, sem moral stanovati v sobici, ki je bila tako majhna, da se nisem mogel v njej niti prestopiti.«

Balzac pa pravi:

»To ni nič. Jaz sem stanoval v tako majhni sobi, da ni mogla v njej niti moja ura tiktakati in sem jo moral zaradi tega takoj prodati.«

Zavetišče železarjev na Zadnjem Voglu

Ko je podjetje Transturist gradilo žičnico na Vogel smo tudi alpinisti prišli na idejo, da zgradimo zavetišče kot izhodišče za smučarske ture in izlete v tem čudovitem gorskem svetu. Ze oktobra 1963 smo štirje člani po pristopu skozi Žagarjev graben našli primeren teren na gričku nad planino Zadnji Vogel (1440 m). Zima in pomlad 1963-1964 sta minila v znamenju zbiranja denarnih sredstev in pripravljanja gradbenega materiala — prevozi hlodov, desk, žlindre volne, impregnacija desk itd. S Koreninijem — načrtovalcem vseh gorskih zavetišč smo se takrat peljali iz Ukanca na Rjavo skalo s tovarno žičnico v odprtem železnem zaboju nad vrtočlavo globino. Malo nevarno — toda prihranili smo si tri ure peš hoje. Hoteli smo zgraditi enostaven pločevinast objekt, ki bi bil sorazmerno poceni. Toda pristojni občinski organi in urbanist ter graditelj vseh objektov na Voglu ing. Špinčič nam tega niso dovolili. Morali smo se odločiti za leseno, mnogo dražje zavetišče.

Septembra 1964 smo že prevažali gradbeni material — cement, betonsko železo, tramove, deske in žlindrine volne s kamioni do Ukanca in nato s tovarno žičnico na Rjavo skalo. Skupina jeseniških alpinistov, otovorjenih kot mule, je prenašala material od Rjave skale do zadnjega Vogla. Nosili smo 50 do 60 kg težke tovore tudi po sedemkrat na dan, skupaj 36 km — od tega 18 km obremenjeni do skrajnosti. Vsega skupaj smo prenesli blizu 25 ton. Zravnali smo skalno divjino na griču, pozidali te-

melje, vzdali železno ogrodje in dimnik. V oktobru so tesarji že sestavili zavetišče, ki je bilo po načrtu izdelano že v železarni Jesenice. S prenosom materiala smo nadaljevali vse dni do 18. oktobra, ko smo zavetišče za silo usposobili za prezimljenje.

V maju in juniju 1965 smo s prenosom gradbenega materiala in notranjo opremo nadaljevali. Tesarji so zaključili s tesarskimi deli, izolirali so stene in tla z žlindrine volno. Mizarji pa so izdelali notranje opaže, pregrade za predprostor, shram-

bo in ležišča. Sledili so prenosu žimnic, posteljnine in ostalega pohištva. Za ureditev dveh tristo metrov oddaljenih odvodov za strelodov ter izkop in zidanje velikega vodnega zbiralnika je bilo jeseni spet potrebnih ogromno nošenj. Potreben je bil cement, mivka, gramoz, opažne deske in tračno železo. Se priprava večje količine drv in izpopolnitev notranje opre-

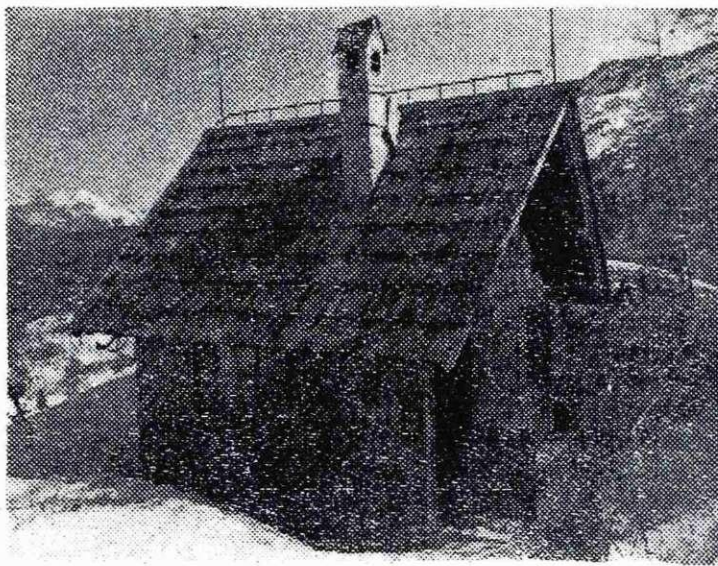
me — pa smo zaključili z deli v pozni jeseni.

Pomladi in jeseni 1966 smo zaradi zaposlenosti pri drugih akcijah (popravilo koč v Martuljku, odprave v Kavkaz) itd. izvršili zaključna dela (žlebove, stranišče, barvanje notranjosti in zugaňjosti, ravnanje in ureditev okolice) tik pred zimo. Tudi dela pri postavitvi spomenika žrtvam gora v Vratih so nas to-

liko zaposlila, da nismo mogli izvršiti slovesne otvoritve že jeseni lanskega leta.

Zavetišče je sedaj gotovo, sodobno opremljeno — z zmogljivostjo deset ležišč. Stoji na razglednem gričku tik ob planini Zadnji Vogel (1440 m) — oddaljeno le pol ure od gornje žičnice na Rjavi skali. Razgledi so čudoviti na vse triglavsko in del bohinjskega pogorja. Smučišča so edinstvena v bližnji okolici, s Šije, Vogla, Migovca in drugih vrhov. V letnem času je zavetišče odlično izhodišče za vso verigo bohinjskih gora od Črne prsti do Bogatina.

Današnja vrednost zavetišča z vso opremo cenimo na okroglo 8 milijonov S din. K temu so prispevali — manjši delež matično planinsko društvo (zaradi gradnje Tičarjevega doma), občinska športna zveza, Zavarovalnica Jesenice, Kranj in Ljubljana, Izolirka z žlindrine volno po znižani ceni, Transturist z znižanim prevozom materiala in gornikov — udarnikov na žičnicah. Ing. Špinčič in Korenini sta izdelala načrte zastonj. Butinar je odstopil ho-

Zavetišče železarjev na Zadnjem Voglu (1440 m) pozimi

Letos že druga podelitev Finžgarjevih bralnih značk

Zamisel tekmovanja za bralno značko je k nam Slovincem prišla iz socialistične republike Čehoslovaške, kjer so čehoslovaški prosvetni delavci prvi spoznali, kako lahko dobra knjiga z lepo vsebino oblikuje mladega bralca predvsem v lepem in npravnem smislu, skratka, da mladega čitatelja vzgaja z lepoto, dobroto, pravico in resnico, hkrati pa ga tudi izobražuje, mu širi duhovno obzorje, razvija pa poleg lepega, dobrega in plemenitega še ljubezen do materinščine in domovine ter mu tako posreduje pravičen pogled na življenje in delo delovnih ljudi.

Kot prvi v Sloveniji so tako tekmovanje za bralno značko vpeljali prosvetni delavci v našem delu Slovenske Koroške, kjer so letos že šestič razdelili mladim tekmovalcem prežihovcem — Prežihovo bralno značko. Do letos se je tekmovanje za bralno značko razširilo že na tri četrtine slovenskih šol, kjer mladim bralcem podeljujejo Bevkovo, Cankarjevo, Prešernovo, Jurčičevo, Levstikovo, Seliškarjevo, Kajuhovo, Župančičevo, Trdinovo, Ingoličevo, Gregorčičevo bralno značko. Tem se je lansko šolsko leto pridružila še Finžgarjeva bralna značka na področju medobčinskega Zavoda za prosvetno pedagoško službo Jesenice, torej na osnovnih šolah jeseniške in radovljiske občine; pobudo za Finžgarjevo bralno značko sta dala že omenjeni Zavod ter jeseniška podružnica Slavističnega društva Slovenije, ki sta poleg moralne in materialne podpore izvedla tudi samo organizacijo tekmovanja za Finžgarjevo bralno značko ter za samo tekmovanje izdelala tudi pravilnik kot tudi izbor knjig za štiri

tekmovalne stopnje od vštete tretjega razreda do vštete osmega razreda osnovnih šol, med tem ko šole druge stopnje na našem področju še, žal, niso sprejela tega tekmovanja med svoje svobodne dejavnosti.

Pri lanskem, prvem tekmovanju so sodelovali mladi bralci enajstih osnovnih šol in sicer: »Prežihov Voranc«, »Tone Čufar«, Mojstrana, Kranjska gora, Koroška Bela, Žirovnica, Lesce, Gorje, Radovljica, Bled in Bohinjska Bistrica; podelili so jim 362 bralnih značk na skupni slovesnosti v gledališču »Tone Čufar« na Jesenicah, kjer sta sodelovali mladinska pisateljica Ela Peroci iz Ljubljane in akademska slikarka ter ilustratorka mladinskih knjig Melita Vovk z Bleda.

Po tem prvem zanimanju in uspehu pa je letos pri drugem tekmovanju za Finžgarjevo bralno značko prostovoljno sodelovalo že čez osemsto mladim finžgarjevcev, ki so pred posebno šolsko tričlansko komisijo pokazali, da so prebrali od pet do dvajset književnih del. Po pravilniku so bili učenci razdeljeni v štiri težavnostne stopnje: v prvi stopnji — učenci tretjih razredov, v drugi učenci četrtih in petih, v tretji učenci šestih in v četrti stopnji učenci sedmih in osmih razredov. Od letošnjih 797 tekmovalcev je prejelo 620 bronasto, 177 pa srebrno Finžgarjevo bralno značko. Posebna komisija je letos prvič podelila odlikovanja tudi trem osnovnim šolam, ki so po številu učencev in tekmovalcev, izraženo v procentih dosegle najvišje priznanje; zlato Finžgarjevo plaketo osnovna šola »Tone Čufar«, srebrno osnov-

na šola Gorje in bronasto osnovna šola »Prežihov Voranc«.

Zaradi velikega števila mladih tekmovalcev za Finžgarjevo bralno značko pa sta letos bili dve zaključni slovesnosti in sicer v nedeljo, dne 2. aprila v novi osnovni šoli Gorje in v jeseniškem gledališču »Tone Čufar« na Jesenicah, kjer so se zbrali mladi bralci-tekmovalci osnovnih šol »Prežihov Voranc«, »Tone Čufar«, Mojstrana in Kranjske gore, učenci drugih šol pa so bili v Gorjah.

Ob slovesnosti na Jesenicah so mladi bralci, številni starši in prosvetni delavci napolnili gledališko dvorano, ki je bila za vse premajhna; vse navzoče, zlasti pa gosta pisatelja Antona Ingoliča je pozdravil Jože Tomažič, ki je vodil slovesnost.

Na gledališkem odru so bile poleg velike fotografije pisatelja Frana S. Finžgarja njegove pozdravne besede: »Pridnost, poštenost, pošteno življenje — to je vse!«, ki jih je bil pisatelj izrekel šolski mladini s Koroške Bele, ko ga je bila pred leti obiskala na njegovem domu v Ljubljani.

Pionirski pevski zbor osnovne šole »Prežihov Voranc« je pod vodstvom pevovodje in skladatelja Janka Pribošiča zapel osem pesmi, spremljal pa je pianist Lojze Savinšek. Nato je pisatelj Anton Ingolič živo pripovedoval, kako je napisal svojo prvo knjigo, roman »Lukarji«, nato roman »Na splavih« in najnovejši roman »Gimnazijka« ter mladinsko knjigo »Tajno društvo PGC«.

Za zelo zanimivo pripovedovanje so ga poslušalci burno pozdravili, osmošolci v gorenjskih narodnih nošah pa so mu podarili šopek nageljnov, prejel pa je tudi zlato Finžgarjevo bralno značko. Za njim je akademski slikar prof. Pavel Pirih narisal sliko; številne roke so se dvignile, ko so rešili slikovno uganko — Finžgarjevo rojstno hišo, ki jo bo slovenska mladina in javnost prav letos odkupila

da bo končno urejena v spominski osebni muzej velikega pripovednika, pisatelja romana »Pod svobodnim soncem«, hkrati pa bo narodopisni spomenik gorenjskega kočarstva. Še ta teden bo odbor za odkup Finžgarjeve rojstne hiše razdelil tiskana vabila, listek pa bo stal sto starih dinarjev; pri tej zbirki bodo sodelovali in tekmovali vsi učenci osnovnih šol, zlasti pa mladi tekmovalci finžgarjevci, ki so že prejeli bronasto, pa tudi srebrno Finžgarjevo bralno značko.

Po tem kulturnem sporedu je napočil težko pričakovani trenutek, ko so učitelji prejeli bralne značke in legitimacije, vsak za svoje učence. Letos so prvič bili nagrajeni tudi učitelji, ki so pripravljali svoje učence za to plemenito tekmovanje. Srebrno Finžgarjevo značko so prejeli: z osnovne šole »Tone Čufar«: Slavka Gmajner, Rozka Rabzelj, Ana Markelj, Roža Ravnik, Fani Zlebir, Olga Dakskofler in Inge Kejžar; z osnovne šole »Prežihov Voranc«: Marija Pesjak, Bogomira Thaler, Ljuba Burnik, Zinka Bartelj, Stanka Teržan, Ana Pribošič in Pavel Pirih; z osnovne šole Kranjska gora pa Branka Arih.

Z zlato Finžgarjevo bralno značko je bil odlikovan Jože Varl, pobudnik in organizator prvega tekmovanja in kot dolgoletni direktor Zavoda za prosvetno pedagoško službo na Jesenicah.

Na slični slovesnosti v Gorjah pa je sodeloval pisatelj France Bevk, ki je na nekem literarnem večeru lepo označil namen takih tekmovanj: »Naj bi vas knjige, ki smo jih iz ljubezni spisali za vas in jih še pišemo, učile ljubezni do socialistične domovine, do resnice, pravice in lepote ter vas vodile po poti napredka, da bomo lahko korakali v isti vrsti z drugimi naprednimi narodi.«

Prihodnje leto se bodo gorenjski mladi bralci potegovali že za zlato Finžgarjevo bralno značko!

Jože Tomažič

Delovna tija na Voglu

norar od edava večji del v materialn sred odobrenir dopu ce pa jerispe na Jeseni.

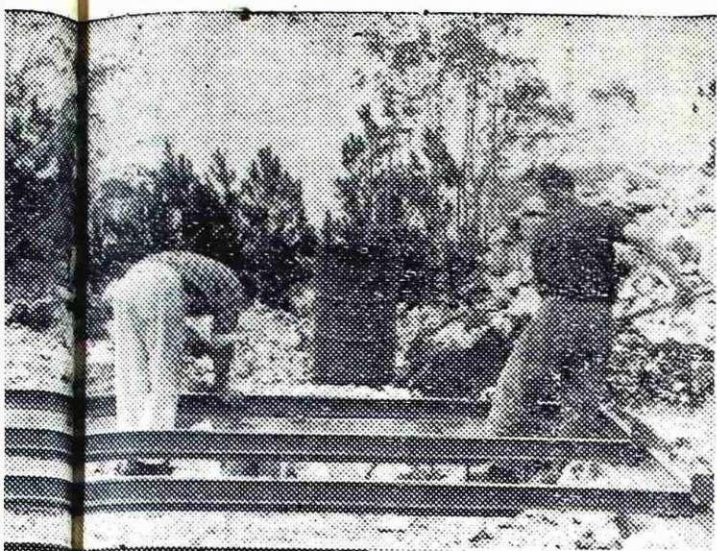
Ce oceno ud gornikov,ateri le stroškevoz blizu 3 tione teh udarnikih v posebniskupi nard, Vihar La Oman, dijo Butinar, nko Polajnar, Pavl Slavko Kilar, in drugi sem lim, ki skako vali svojelež zavetiščagre v znanje. kv te stavljamoda v udarniškekcije naletimo i toli požrtvovast doživel pteh i

Kot prianje pota, preje, o in fizičnedeo, prostega sa, p nekaterihedela cev in zlastnež zlorabili RS, č stični odk gr jetje, da radin vikend«. soraj za priznae na saj bi si tem kim trudn res dil lastnivenen dilnih pniisk narjev i deja smo že ta, če ga, da imuspel prehitel, u iz stavimo ngo — bi ga skuli p teti«. Miso, da

V sredo 19. m zbor Planskeg:

Gradbeni mater prevažali tudi p

na vasi pri gradnji temeljev za zavetišče železarjev
oglu

od p...avanja itd. Naj-
del... v finančnih in
rialnih sredstvih ter z
renin...opusti za delav-
a je...rispevala železar-
esenje.

ocenno udarniško delo
ikov, katerim smo krili
roške prevoza, bi znašalo
3 milijone S din. Pri
udarnih delih spadajo
sebnoskupino Jože Ber-
vikar, Viktor Langus in Jože
n, sledijo jim Marko
nar, Janko Silar, Primož
inar, Pavle Dimitrov,
to Kolar, Mitja Košir
rugi. Sem tem in osta-
ki s kakorkoli prispe-
svojelež za izgradnjo
išča, gre vse naše pri-
je. Rav težko si pred-
jamoda v času ko so
niškekcije že preživele,
imo a tolikšen elan in
vovast kot sem jo
el pnteh fantih.

t prijanje za ves trud,
proste, organizacijsko
zično delo, izgubo vsega
ega časa, pa si slišal od
erih tedelavnih planin-
n zastnežev, da smo
bili RS, da je Alpinis-
odsk gradbeno pod-
da gradimo »Krušicev
d«. Soraj bi to smatral
iznate našemu delu —
i si v tem času s toli-
trudom res lahko zgra-
astni vikend. Eden vo-
i planinskih funkcio-
v je dejal: »Slovenci
že tak, če vidimo neko-
a imuspehe, da nas je
tel, tu iz zavisti pod-
no nogo — namesto da
skuliti pošteno prehi-
Misliti, da ima parv!

redo. 19. marca je občni
Planinskega društva Je-

senice sprejel sledeče naše
predloge:

— Zavetišče, ki so ga zgra-
dili največ gorniki — železar-
ji, železarna pa je prispevala
ogromno finančnih in mate-
rialnih sredstev — bo imeno-
vano »Zavetišče železarjev
na Voglu«.

— Zavetišče železarjev ni-
ma istega značaja kot ostali
bivaki v plezalnem teritoriju.
Namenjeno je za izlete, ture,
smučanje, počitek in rekre-
acijo — predvsem jeseniškim
planincem, vsem članom kole-
ktiva železarne Jesenice in
njihovim svojcem, nato osta-
lim planincem, članom PZS.

— Za zavetišče, ki spada
neposredno pod upravo in
oskrbo matičnega Planinske-
ga društva, je bil izvoljen kot
gospodar Jože Bernard. Nje-
gov delež pri gradnji je ogro-
men in zasluži zaupanje in
priznanje, da bo zanesljivo
in pravilno opravljal svojo
funkcijo.

— 3-članska komisija (pred-
sednik in glavni gospodar
PD ter organizator gradnje)
sestavi pravilnik uporabe in
hišni red zavetišča železar-
jev, ki se bo uporabljal po
otvoritvi zavetišča.

— Planinsko društvo Jese-
nice organizira letos v mese-
cu maju slovesno otvoritev
zavetišča železarjev, na ka-
tero vabimo vse planince,
člane kolektiva železarne Je-
senice in njihove svojce.

Na veliki delovni uspeh je-
seniških gornikov smo lahko
ponosni. Kljub gradbeni
obremenitvi v preteklih letih
je bila njihova planinska in
alpinistična dejavnost uspeš-
na, saj so poleg tega izvedli
najtežje plezalne vzpone v
domačih in tujih gorah.

Janez Krušič

eni material za zavetišče železarjev na Voglu so
žali tudi pozimi

MIHA KLINAR ČAS NA BREZGESTJU V. del TRETJA NOČ

48. nadaljevanje

Zakrohota se. Sam ne ve, zakaj! Morda zato, ker
ni trezen. Alkohol mu daje pogum. Morda? Ali pa
zato, ker Nemce bega žvižganje njihovih lastnih
krogel.

»Ha, mislijo, da so moje! Niso taka vojska ka-
kor je pisalo v časopisih!«

Vojak strelja.

»Strahopetci so!«

Nemške krogle se nosijo proti Kopavniku.

»Kaj! Ali jim niso začeli od tam odgovarjati?«

Vojak prisluškuje.

»Da, od Kopavnika sem tolčejo naši!«

Tako misli. Ne ve, da od tam strelja nemška
desetina zbegana zaradi krogel, ki so zašle mednjo.

»Naši so! Vzdržati moram!«

Vojak polni puško. Okvir za okvirom.

»Ho, to bodo pogledali, ko se prebijejo do sem.«

Vojak strelja.

»Ho, to se bomo krohotali... Ho, morda bodo
celo pisali časopisi: Vojak z manevrsko municijo
ustavil nemško fronto... Ho, prekleto...«

Vojaka žmrzi. Tudi manevrske municije ni več.
Z bajonetom odpre zaboj, na katerem je podnevi
prebral, da so v njem ročne bombe.

Roka seže med žeblice.

»Prekleto...«

Zdaj mu ne preostane drugega, kakor da poča-
ka na »kar bo, pa bo...«

4

»Was ist los?« vprašuje obergefreiter pri zasedi
v Kopavniku in ne razume zmerjanja in psovanja,
s katerim ga obmetava zugsführer, ki je kakor
vihar pritekel k desetini svojega voda, ki je opre-
zala nad cesto.

»Feuer einstellen!« sika nad zbeganega oberge-
freiterja in mu obeta kompanijski in bataljonski
raport in celo vojno sodišče, ker je s svojo desetino
brez ukaza in slehernega povoda streljal prav v
smeri proti napadalnemu vodu in ga prikoval k tlem,
tako da ni mogel takoj naskočiti stražarnice in neke
podolgovate stavbe pri predoru, iz katere neki no-
rec še vedno strelja na slepo.

Zugsführer je besen. Ko bo stal na kasarniškem
dvorišču ali na vojaškem vadbišču, bi kričal, da bi
šlo obergefreiterju in vojakom skozi ušesa, tako pa
je na tleh dežele, ki so jo prišli kaznovati in ki jo
bodo zbrisali za vse čase z evropskega zemljevida,
in se mora krotiti, spreminjati svoj glas, s katerim
je znal vojake v kasarni in vadbiščih spraviti v
trepet, zmleti vsak, še tako skriven človeški odpor
proti vojaški podrejenosti in disciplini, in spre-
minjati svojevolini in k neposlušnosti nagnjeni člo-
veški material v poslušne in na nepopustljivo vr-
vico discipline podrejene vojaške; vse to samo s
svojem krotiteljskim glasom, ki ga mora zdaj brzda-
di in spreminjati v kačje sikanje.

»Ichhh... werde... alle... schschschickken...
vvvor... Kriegssssgericht.« sika v preplašenega
obergefreiterja in mu grozi, da bo pred vojnim
sodiščem odgovarjal zaradi nespoštovanja povelja,
ki ga je prejel, in zaradi neizpolnjevanja naloge,
ki mu je bila zaupana: opazovati in nadzorovati
s svojo desetino cesto, ki vodi iz bližnjega mesta,
ki se črta s tovarniškimi dimniki na vzhodno nebo,
in intervenirati z ognjem samo v primeru, če bi
se po cesti iz mesta bližala močnejša vojaška ko-
lona, večja od voda, vsako drugo sovražno kolono
ali patroljo mora spustiti naprej, da bi se znašla
v kleščah položajev, ki jih je zasedla kompanija.

Zugsführer se razburja, kakor da bi bila od
obergefreiterjeve desetine odvisna zmaga ali po-
raz napada na to državo, ki si je drznila poteptati
zavezniško pogodbo s Führerjem in vreči vlado, ki
je to pogodbo podpisala. Razburja se, dokler njego-
vega sikanja ne presekajo eksplozije na bojišču
napadalnega voda pred predorom, takoj nato pa
nastane tišina.

»Sieg Heil! Sieg Heil!« bi zugsführer vzkliknil,
da ga še vedno ni kahal bes na bedastega in usra-
nega obergefreiterja, kakor ga je imenoval. Zato
noče pokazati navdušenja nad zavzetjem predora,

vedar ne more zdržati več pri tej svoji desetini, ker bi
bil rad pri zmagovalnem vodu in vsaj tako navzoč
pri dejanju, o katerem, vsaj tako misli v svoji
ozki vojaški pameti, bo jutri poročalo poročilo vr-
hovnega poveljstva, če te zmage ne bodo sporočili
nemški naciji s posebnim poročilom že zjutraj po
radiu med igranjem maršev in plošč z znanimi vo-
jaškimi pesmimi še pred rednimi jutranjimi poročili:
Sondermeldung OKW berichtet: erste Kompanie,
des ersten Batallion, des sechsten Gebirgsjäger-Re-
giments hat seine Kampfaufgabe bei der Eroberung
des südlichen Teils des Karawankentunnels erfolg-
reich beendet...

»Unsere Kompanie,« mu toplo zapolje v prsih,
raznežen od navdušenja in občutja velikega dejanja;
občutja, ki se mu dvigne iz prsi kakor vrtnec in
mu stisne grlo, v katerega se nabirajo sladke solze,
ki jih poznajo samo zmagovalci in junaki ob mi-
sli, da so storili veliko in junaško zgodovinsko
dejanje, o katerem bodo govorila stoletja bodočega
tisočletja, tisočletnega Velikega Tretjega Reicha, ki
ga ustvarja genilani Führer s svojo nepremagljivo
vojsko.

Tako občutje zaduši sleherni zugsführerjevo be-
sede. Komaj da iztisne iz svojih ust ukaz opsovani
desetini, naj ostane tu do znaka z raketo, sam pa
hiti k ostalima dvema desetinama, postavljenima
bočno od napadalnega voda tik nad vasjo. Tu ga
ustavi Hallerjev ordonanc in mu ukaže premik
na nove položaje, v hrib, kjer naj bi skupaj z
napadalnim vodom zaščitil hrbet desnemu krilu
kompanije, ki je v zasedi pod gozdom nekaj sto
metrov zahodno od vasi z nalogo, da prepreči na-
pad z ozemlja med njimi in italijansko fronto nekje
na zahodu doline.

Zugsführer je nad ukazom razočaran. Na tihem
kritizira unterleutnanta Hallerja, ker se mu nje-
govo početje zdi strahopetno. Po njegovo bi mora-
la kompanija obdržati položaje in varovati predor,
dokler bi ne pripeljal skozenj oklopni vlak in z
njim vojaštvo, ki bi odščipnilo kakor s kleščami
to dolino od sovražnega zaledja.

O, on bi vojsko veliko bolje razporedil, si
pravi. A kaj ko je samo zugsführer, komandir voda,
podrejen unterleutnantu Hallerju, šefu kompanije.
Zato se umika v breg, zahodno od vasi, dokler
ne pride do napadalnega voda, ki je že na novih
položajih.

»Wie war es?« bi rad vedel, kako je bilo pri
predoru.

»Nichts besonderes,« mu pripoveduje zugsführer
napadalnega voda in mu pove, da so sovražniku
prizadejali dva mrtva, enega pa so ujeli, skritega
v predoru. »Dieser besoffener Narr schoss auf uns
mit der Manövermunition! So was?« se zakrohota,
potem pa pravi, če bo povsod tako, da bodo
sovražni vojaki, namesto prave municije streljali z
manevrsko, bodo lahko opravili s to državo brez
svojih žrtev.

»So?« se čudi zugsführer, kakor da ne verjame,
potem pa vpraša, če se je norec, ki so ga ujeli,
branil z ročnimi bombami.

»Woher!« se zugsführer vnovič zasmee in po-
ve, da so v predoru sicer našli zaboje, kjer naj
bi bile ročne bombe, a so v njih našli žeblice.
»Unsere fünfte Kolone hat seine Aufgabe wertvoll
ausgebüt, pohvali tajno delo nemške pete kolone,
ki se je obnesla doslej v vseh državah, ki so jih na-
padli in premagali. »Die Handgranaten aber,« pri-
poveduje zugsführer napadalnega voda o ročnih
bombah, ki jih je bilo slišati; te so odvrgli oni
in z njimi zasuli železniško čuvajnico pred predor-
om, a so bili v njej civilisti, verjetno železniški
čuvaj z družino. »Scheissegal,« zamahne pri tem
zugsführer napadalnega voda z roko. »Zivilisten
oder Soldaten, wie werden ja alle zum Teufel Schi-
cken alle Serben und Slowenen,« pravi in spomni
zugsführerja krilnega voda na Hitlerjeve besede v
nedeljski poslanici vojski, v kateri je obtožil —
predvsem Srbe in Slovence za vojno, s katero
mora kaznovati jugoslovansko predrznost, in označil
Slovence in Srbe kot najbolj zagrizene sovražnike
nemške nacije, s katerimi je treba zato brezobzirno
postopati...

5

V vasi pa je preplah. Strah se je ob streljih
in eksplozijah naselil v vseh hišah, čeprav so videti
take, kakor da bi spale in kakor da ni v njih
nobenega človeka. Vas, ki bi jo v trenutku, ko so
nočno tišino pripravili strelji in eksplozije, opazoval
od daleč v mesečini, ki so jo tregali oblaki, je bila
videti kakor izumrla. V nobeni hiši se ni prižgala
luč.

S skupščine občine Jesenice

Seja sveta za družbeni plan in finance

V petek, 31. marca je bila seja sveta za družbeni plan in finance pri skupščini občine Jesenice. Navzoči so najprej razpravljali o predlogu odloka o zaključnem računu občine za leto 1966. Preteklo proračunsko leto je bilo eno izmed najbolj dinamičnih. Spremembe predpisov, neenakomerna realizacija dohodkov ter naraščanje izdatkov je narekovalo upravnemu organu, predvsem pa omenjenemu svetu, da je nenehno spremljal finančno situacijo proračuna in sproti ukrepal.

Le tako je bilo mogoče zagotoviti zadovoljiva sredstva za vse uporabnike proračuna, vendar le z največjo štednjo in z izterjavo vseh obveznosti do občine. Proračun občine za leto 1966 je bil sprejet na seji obeh zborov skupščine koncem marca 1966 v znesku 14 milijonov 470 tisoč 990 N din z omejitvijo koriščenja sredstev. Pozneje pa so bili narejeni še drugi ukrepi za štednjo ter dva rebalansa, tako da je bila končna vsota 13 milijonov 158 tisoč 400 N din. Proračunski dohodki so bili ustvarjeni z 98,5 % glede na prvotni plan, glede na dokončno rebalansiran plan pa s 108,33 %. Tako je bilo proračunsko leto zaključeno s presežkom 1.026.270,58 N din, kar pa dejansko ne predstavlja presežka, če upoštevamo neporavnane obveznosti na dan 31. 12. 1966. Skupno je bilo lansko leto ustvarjenih vseh dohodkov v višini 14 milijonov 254 tisoč 128,33 N din.

V nadaljevanju seje sveta za družbeni plan in finance pa so navzoči razpravljali o predlogu za določitev roka za izmeritev zemljišč na območ-

ju mesta Jesenice. Katastrski urad bo letos izvršil dopolnitev geodetske izmere Jesenic iz leta 1959, kar je namen dopolniti katastrsko-topografske načrte s spremembami, ki so nastale v preteklih osmih letih. Zato morajo lastniki, upo-

rabniki zemljišč zaznamovati z vidnimi in trajnimi mejniki svoja zemljišča, ki jih imajo v lasti, posesti ali uporabi, najkasneje do 20. maja letos. Mejniki morajo biti iz naravnega kamna ali betonski ter pobarvani z minijem ali belo barvo.

Ob koncu seje so obravnavali še nekaj prošnji organizacij in posameznikov. Ker nimamo sredstev niti za postavitev spomenikov v naši občini in na Gorenjski, so odklonili tudi dotacijo za gradnjo spomenika žrtvam fašističnega terorja v Glini ter partizanskega »spomengroblja« v Drvarju.

LT

Skupna seja sveta in sklada za kulturno-prosvetno dejavnost

V ponedeljek, 3. aprila je bila skupna seja sveta za prosveto in kulturo in UO sklada za financiranje kulturno-prosvetne dejavnosti. V prvi in najvažnejši točki dnevnega reda so navzoči razpravljali in sklepali o finančnem načrtu sklada za financiranje kulturno-prosvetne dejavnosti v naši občini za letošnje leto.

Skupno je v skladu letos namenjenih sredstev za to dejavnost, večinoma iz proračuna občine, 359.591,72 N din. Navzoči so lahko ugotovili, da sredstva ne bodo zadostala za vse potrebe kulturne dejavnosti v občini, posebno v občinski knjižnici, kjer kljub že narejenim ukrepom za racionalnejše poslovanje ne bo denarja za nabavo novih knjig ter v gledališču za obsežen program

in gostovanja na okoliških odrih itd. Zato so bili mnjenja, da bi za nemoteno delovanje potrebovali še okroglo 100.000 N dinarjev, da bo ta sredstva treba poiskati in dobiti.

Navzoči člani obeh družbenih organov in gostje so bili ob tem tudi mnjenja, da bi bil čas, da se domenimo, kakšna naj bo naša kulturna politika v občini ter da bi morale biti predvsem družbe-

no-politične organizacije, kakor tudi delovne organizacije bolj zainteresirane za to dejavnost. Zato naj bi v bližnji prihodnosti organizirali širši razgovor o kulturni politiki v občini, kdo naj bi jo vodil

Prešernova rojstna hiša
Občinska knjižnica
gledališče
vaške knjižnice
Zveza kulturno-prosvetnih organizacij
Ljudska tehnika
kulturna društva
Muzej NOB
Zbornik
čebelarstva družina
foto skupina gimnazije
filmska skupina ODEON
provizija
nerazporejena sredstva
skupaj

22.000 N din
106.000 N din
146.000 N din
5.000 N din
6.000 N din
11.000 N din
40.000 N din
12.000 N din
5.000 N din
400 N din
500 N din
500 N din
1000 N din
4.191,72 N din
359.591,72 N din

V nadaljevanju seje so nato imenovali še T. Lipicerja kot predstavnika javnosti v svet tehniškega muzeja železarne Jesenice. Prošnji odbo-

in kako naj bi jo financirali. Ker ni mogoče kje kaj vzeti in dodati, so navzoči ob razdelitvi še dela nerazporejenih sredstev sprejeli naslednji predlog izdatkov sklada:

ra za odkup Finžgarjeve rojstne hiše za brezobrestno posojilo pa niso mogli ugoditi, ker si je moral že sklad izposoditi sredstva za nemoteno delovanje.

Pustimo ptičke na miru

Občani, ki stanujejo na Koroški Beli, že dalj časa opazujejo skupino mladih ljudi, ki okrog novih stanovanjskih blokov postopajo z zračnimi puškami. Najbolj pogosto se shajajo ob potoku Bela, kjer je dovolj grmičevja in primernih mest za zasede, ki so namenjene predvsem streljanju na ptice. Ba-je mladi ljudje streljajo le vrabce, za katere pravijo, da delajo samo škodo. Toda po vsej verjetnosti pade kot žrtev mladih objestnežev tudi

kakšen kos ali druga ptica pevka.

Na pobalinsko obnašanje mladih ljudi, ki so jim celo ptice pevke na poti, so nas opozorili naši sodelavci s prošnjo, da javno opozorimo njihove starše, strelsko družino »Triglav« na Javorniku, ki prav tako ne more biti ravnodušna ob takem početju mladih strelcev, postaja milice in navsezadnje tudi šole in vse tiste, ki bi lahko pomagali pri ureditvi tega problema, ki nam prav gotovo ne dela časti.

7. april - svetovni dan zdravja

Ob letošnjem svetovnem dnevu zdravja razmišljamo o njegovih varukih

Delo zdravnikov, medicinskih sester, zdravstvenih laborantov, sanitarnih tehnikov, zobnih zdravnikov, farmaceutov in še nekaterih drugih zdravstvenih poklicev je široki javnosti dokaj dobro poznano, saj se z mnogimi od njih človek dananjega časa ne sreča tako zelo poredkoma. Da je temu tako, govorijo tudi številke, postavimo za primer, v naših obratnih ambulantah:

14.860 prvih in 24.004 ponovnih pregledov v letu 1966, pri katerih so trije zdravniki in tri medicinske sestre opravili 15.807 zdravstvenih storitev. Vsak delavec železarne je torej v preteklem letu povprečno dvakrat sam iskal zdravniško pomoč.

Sodobno zdravstveno varstvo je postalo tako razvejano, da mu nekdanji splošni zdravnik, pri katerem se je zdravljenje še pred kakimi tridesetimi leti začelo in naj-

večkrat tudi končalo, sam ne more biti več kos. Z zdravnikom danes dela cela vrsta sodelavcev, ki ostajajo marsikdaj v ozadju in človeku, kateremu so posvetili svoj čas, mnogokrat ni znano niti njihovo ime. Sodobnega skupinskega dela pri zdravstvenem varstvu so deležni tudi jeseniški železarji.

Poglejmo nekoliko поблиže nekatere od teh manj znanih varuhov našega zdravja!

V jeseniški železarni delata že nekaj let dva psihologa. Njuno sistematično delo je bilo usmerjeno v nekatera aktualna področja: problemi mladih delavcev, migracija v železarni, zasledovanje in študij izostankov z dela, poškodbe in motivacijskih faktorjev martinjarjev, itd. V sodelovanju z oddelkom za medicino dela obratne ambulan-te Železarne Jesenice sta psihologa pregledala okrog 350 ljudi, zlasti delavcev pred

sprejemom na delo ter pred predstavitvijo invalidski komisiji. Narejenih je bilo tudi 23 preiskav sluha, ki bodo, odkar je v obratni ambulanti na voljo tiha soba, lahko postale še številnejše, saj so ropot in zaradi njega nastopajoče okvare sluha v železarni velik in premalo obdelan problem, predvsem pa bodo te preiskave zaradi zmanjšanja zunanjih motenj lahko točnejše. Ob moder-nem načelu, da je varstvo ljudi pri delu sestavni del proizvodnje, je posebno dobrodošla ocena psihologa o človeku, ki se pripravlja za delo na takšnem mestu, kjer od njegovega ravnanja niso odvisni zgolj predmeti, temveč tudi človeško zdravje in življenje. Tak poklic je žerjavovodja. Psihologa sta testirala v zadnjem času 70 kandidatov za žerjavovodska mesta; nekaj sta jih morala tudi zavrniti.

Zelo pestro in povezano z delom zdravnika je področje na katerem sodelujejo sociologi in socialni delavci. V železarni zdaj delajo po dva starejša in mlajša socialna delavca ter en sociolog. Odkar so samoupravni organi železarne ta delovna mesta ustanovili, je minilo nekaj let. Včasih je kdo omahoval v presojanju, ali so podjetju sploh potrebni, danes pa nekateri podatki dokazujejo celo finančno učinkovitost njihovega delovanja, tudi če zanemarimo reševanje marsikdaj življenjsko pomembnih socialnih problemov. Socialna služba v železarni analizira otroško varstvo, urejačasne spremembe delovnega mesta med nosečnostjo, sodeluje z obratnimi ambulantami, oddelkom za medicino dela ter socialnim zavarovanjem pri zaposlovanju delovnih invalidov, študira osebne vplive na nezgode, bistveno pomaga pri zdravljenju alkoholikov ter še na številnih drugih področjih socialnega varstva.

Železarstvo, zlasti v takšnih pogojih, ki so značilni za našo železarno, terja svoj davek tudi v trajnih posledicah

na zdravju delavcev. Te so marsikdaj vzrok invalidnosti. Danes dela v naši železarni 330 delovnih invalidov. Vsako leto se pred invalidsko komisijo zvrsti kar precej dolga vrsta onih, pri katerih mora komisija odločiti o tem, ali so še zmožni, da s polnim delovnim časom delajo na svojem delovnem mestu ali je potrebno, da se jim skrajša delovni čas ali pa o tem, če so sploh zmožni za kako organizirano delo. Invalidska komisija je v letu 1966 ocenila 175 delavcev železarne takole:

nezmožni za organizirano delo 65
potreben skrajšani delovni čas 11
potrebna sprememba delovnega mesta 53
obstoja samo telesna okvara 6

ni invalidnosti po zakonu 40

Socialni delavec železarne, ki dela na invalidskem področju, je moral za vsakogar od njih zbrati podatke o sedanjem delovnem mestu, boleznih, preostali delovni zmož-

Uporabniki cest

Posebna komisija je 1. t. m. izvršila ogled ureditve cestnoprometnih označb na cestah Jesenic predvsem z namenom, da določi, kje je potrebna obnova označb, seveda pa je komisija dala mnenje tudi o ostalih razmerah na cestah.

Tako je komisija ugotovila, da vnaša sedanji režim na jeseniški avtobusni postaji pred železarno precejšnjo zmedo med uporabnike cest, saj avtobusi in ostala vozila na dveh krajih ceste v obe smeri prečkajo cesto. Komisija predlaga, da bi uvedli krožni sistem in sicer tako, da bi vsa vozila pri Kazini prihajala na avtobusno postjo, pri stavbi IBM pa bil izhod na cesto. Za uvedbo takšnega sistema — kakršnega imajo mimogrede rečeno že skoraj vse avtobusne postaje v Sloveniji — bi bilo potrebno samo skrajšati notranji pločnik na obeh straneh avtobusne postaje, tako da bi vozila lažje prihajala oz. odhajala z avtobusne postaje.

Že večkrat je bilo predlagano, da bi na mostu poleg Brunarja naredili poseben prehod za pešce. Cesta je na tem mestu zožena in predstavlja za vse pešce, ki gredo ob cesti po tisti strani, kjer je trgovina, dokaj nevarno mesto. Zato je tudi ta komisija mnenja, da bi morali na tem mestu čim prej urediti vsaj začasni pločnik.

Se posebej pa se je komisija zaustavila ob organiziranju prometa pred glavnim vhodom v Železarno. Tudi oni so se zedinili, da bi bila najboljša rešitev nadhod nad cesto.

Takšen predlog je občinska komisija za vzgojo in varnost v prometu predložila vodstvu železarne že leta 1963 in je ta predlog že večkrat ponovila, vendar od takrat še ni dobila dokončnega odgovora.

Zato komisija še enkrat javno postavlja samoupravnim organom in vodstvu železarne vprašanje, kako bo rešila vprašanje varnega vključevanja delavcev železrjev v promet pred glavnim vhodom.

Cestno podjetje iz Kranja že nekaj časa popravlja cesto I. reda skozi Jesenice. Zaenkrat bodo zapolnili vse luknje na tej cesti, kasneje pa bodo začeli tudi temeljiteje urejati cesto v Zgornjesavsko dolino, na katero bodo položili nov sloj asfalta. Vendar je cestno podjetje prejelo sredstva samo za ureditev ceste izven naselij, medtem ko mora ureditev ceste skozi naselja financirati občinska skupščina.

S. H.

Partizanski tisk, tehnike in tiskarne na Gorenjskem

Danes, 8. aprila ob 18. uri, bo v mali dvorani delavskega doma odprta razstava **PARTIZANSKI TISK, TEHNIKE IN TISKARNE NA GORENJSKEM**. Razstavo je omogočil Gorenjski muzej iz Kranja, organizirata pa jo Tehniški muzej železarne in DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Razstava bo odprta s kratkim kulturno umetniškim programom in z razlago razvoja partizanskega tiska na Gorenjskem. V današnji številki objavljamo celoten zapis, ki ga je za katalog pripravila Ana Benedetič, kustos Gorenjskega muzeja v Kranju.

»Ko je sovražnik zasedel Jugoslavijo, je KPJ kot organizatorica upora dala na področju tiska in propagande osvobodilnemu gibanju na razpolago vse svoje sile, sredstva in bogate izkušnje, ki si jih je pridobila z ilegalnim delom v bivši Jugoslaviji. Slovenski narodnoosvobodilni tisk je leta 1941 organizirala Centralna tehnika KPS, ki je zrasla iz predvojne partijske tehnike pod vodstvom sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča. Poleg literature, ki jo je pošiljala do vseh okrožnih vodstev in partijskih enot, je Centralna tehnika pomagala pri organizaciji samostojnih tehnik v posameznih okrožjih in pri vojaških enotah.

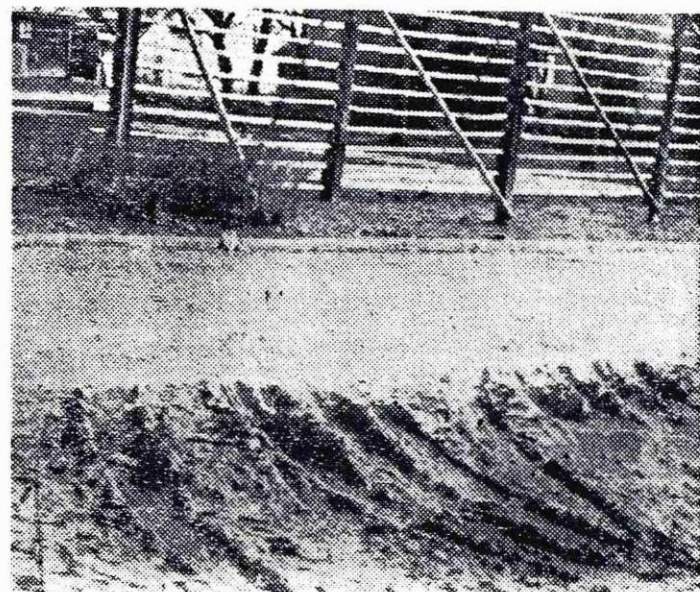
Gorenjska je v začetku narodnoosvobodilnega boja dobivala večji del literature iz ilegalnih tiskarn in ciklostilnih tehnik, ki so delovale v Ljubljani in v njeni okolici. Zaradi dolge in stalno ogrožene poti, zlasti na prehodu preko nemško-italijanske okupacijske meje, se je precej poslanega gradiva zgubilo. Že poleti 1941 so začele z delom tudi gorenjske ciklostilne tehnike, ki so nadaljevale delo prejšnjih ilegalnih

partijskih tehnik in skušale zadovoljiti naraščajoče potrebe po svobodni tiskani be-

sedi. V letu 1941 so delovale naslednje tehnike: na Jesenicah, oziroma na Javorniku, v Kranju, v Nevljah pri Kamniku, v Skofji Loki, v Dupljah in še v nekaterih krajih.

Značilno za gorenjske tehnike v letu 1941 je, da so bile v stanovanjskih prostorih posameznikov, ki so sodelovali pri tem delu. Na pisal-

(nadalj. na 14. strani)

Novo naselje na Plavžu vsak dan bolj postaja parkirišče kamionov privatnih voznikov. Nič nimamo proti njim, če ne bi s svojimi vozili uničevali še tiste bore možnosti za rast zelenja. Ob tretji stolpnici, kjer je bila trava že lepo zaraščena, so naredili pravo cesto! Svoja vozila obračajo ali ustavljajo na zelenih pasovih, robniki se jim ne smilijo. Prebivalci Plavža, predvsem pa otroci imajo zelo omejene možnosti za igro. Ali jim bomo še te odvzeli ali pa uničili? Kdo je tisti, ki bo povedal, kaj se sme in kaj se ne sme, kje lahko in kje ne smemo — Krajevna skupnost, skupščina občine ali kdo? Morda pa bodo vozniki sami uvideli, da tako ne gre!

nosti, osebnih željah in nagnjenih za določeno delovno mesto, se posvetovati z od delkom za medicino dela obratne ambulante, najti pri skoraj tretjini novo, preostali delovni zmožnosti ustrezno delo. Zraven tega pa poskrbeti za to, da se bo invalid na novem delovnem mestu znašel ter da ga bodo sodelavci in predpostavljeni primerno sprejeli. Niso redke skupnosti socialnega zavarovanja in podjetja, ki imajo desetine, tudi stotine nezaposlenih delovnih invalidov. V jeseniški železarni so zaposleni vsi delovni invalidi.

Povprečna čakalna doba od dne, ko zdravnik pošlje nalog, pa do tedaj, ko delavca invalidska komisija oceni, znaša v jeseniški občini 55 dni, v železarni pa je za 15 dni krajša, kar pomeni dokajšen denarni prihranek, saj večina čaka ocene na komisiji v bolniškem staležu. Zgovoren je tudi podatek, da znaša razlika, ki jo prejema invalidi III. kategorije nasproti zaslužku na prejšnjem delovnem mestu v železarni 6.220 S din (v občini Jesenice 6.994 S din), medtem ko mora sklad invalidskega zavarovanja

plačevati invalidom na področju Kranja 20.382 S din, na področju Skofje Loke pa 15.068 S din. Te številke govorijo, da je razporejanje invalidov dela jeseniške železarne ustrežnejše kot v povprečju na Gorenjskem, kar se utegne ob novih, še ne dokončno tolmačenih predpisih, poznati v ugodnem smislu na dohodkih invalidov III. kategorije. O uspešnosti sodelovanja med vsemi činitelji, ki so vpleteni pri razporejanju invalidov, govori tudi dejstvo, da le 45 odstotkov delovnih invalidov železarne pride na slabše plačano delovno mesto, ostali, torej večina, pa na takšno, na katerem so dohodki enaki ali celo večji kot na prejšnjem delovnem mestu.

Socialni delavec se v železarni pogovori z vsakim delavcem, ki je utrpel poškodbo pri delu, če ta poškodba terja daljše bolovanje. Ta razgovor marsikdaj odkrije globlji vzrok poškodbe in nakaže bodisi organizacijsko spremembo, izboljšavo na delovnem mestu ali kakšen drug ukrep, ki bo zmanjšal verjetnost, da bi se nesreča ponovila. Socialni delavec po-

maga in sodeluje z zdravstveno službo tudi pri onih delavcih, ki so zapadli uživanju alkohola. Nič koliko pogovorov z iztirjenim človekom, njegovo družino, vodstvom obrata, samoupravnimi organi, medicinsko sestro in zdravniki je včasih potrebno, da se napravi še prvi korak k ozdravljenju. Vzlic temu marsikdaj ni uspeha ali pa se čez krajši ali daljši čas alkoholna zasvojenost povrne. V železarni danes ni več tako malo ljudi, ki so bili pred leti krščenji za kronične alkoholike, pa gredo mimo gostine. Zlasti ob tem delu odpadejo poročila in številke, saj skoraj sleherni, ki ga socialni delavec pomaga ubraniti alkoholizmu, želi ostati nepoznan. Podobno je tudi na marsikaterem drugem delovnem torišču socialnega delavca — težko s tabelami pokaže svoje delo — in zato od časa do časa še kdo podvomi v upravičenost njihovega delovanja ali pa jim s pomanjkljivim sodelovanjem v bistvu ne priznava njihovega dela.

S' žba za varstvo pri delu je lani priznala 891 poškodb pri delu, ponesrečilo se je

torej 12 odstotkov vseh železarjev, izgubljenih je bilo 15.832 delovnih dni. Kakšne številke bi se šele pokazale, če bi te službe ne bilo! Ob delovnih pogojih v kakršnih mora proizvajati železar, je varnostni tehnik ali delovodja marsikdaj prisiljen biti oster. Tudi zvišan glas ali prijava je del varstva! Na tem področju dela šest varnostnih tehnikov in varnostni inženir.

Veliko delo v železarni opravi tudi pet železarskih rešilnih postaj, na katerih je 14 bolničarjev in 3 medicinske sestre napravilo v letu 1966 19.608 prevezovanj. Po prvo pomoč ob poškodbi je na rešilne postaje prišlo 6.884 poškodovancev; od teh je morala 1.151 k zdravniku in od njih je bilo potrebno 297 poškodovancev oziroma bonlikov prepeljati z rešilnim avtomobilom železarne k zdravniku ali bolnišnico. Gasilci, ki so usposobljeni tudi kot reševalci, so podnevi in ponoči v stalni pripravljenosti in kar najhitrejšem času poskrbijo za ustrezen prevoz poškodovanca v bolnico. Reševalni avtomobil železarne je najbolje opremljen v jeseniški in radovljški občini in

omogoča umetno dihanje, dajanje kisika med vožnjo ter čiščenje dihalnih potov. V sili, če ni drugega, je to vozilo na voljo tudi bolnikom in poškodovancem zunaj železarne; v letu 1966 so reševalci železarne morali osemindesetkrat na pot zanje.

Nad zdravjem jeseniškega železarja, kot nakazuje povedano, bdi poleg onih zdravstvenih delavcev, ki jih človek bolj pozna, tudi vrsta manj vidnih varuhov zdravja. Njihovo delo ni nič manj pomembno. Med oboje je že močno prodrlo spoznanje o plodnosti skupinskega dela. Že dobro leto trajajoče razprave o zunanji obliki organizacije zdravstvenega varstva železarjev, gotovo niso v prid rasti njegove notranje povezanosti, ki je sicer utečena, pa vendar še polna možnosti za izpopolnitve.

Čas bi bil, da zdravstveni delavci v najširšem pomenu ne bi več trtili moči za dostikrat nepripravljene, napačno zasnovane in brezplodne boje o lupini, temveč bi povezano delali tam, kjer je srž njihovega po'delca: za popolno telesno, duševno in družbeno biaginjo ljudi.

Zaključki konference ZK občine Jesenice

Iz poročila, referata, razprave in nalog, ki jih je sprejela konferenca ZKS občine Jesenice, je izdelala na konferenci izvoljena komisija, ki so jo sestavljali France Zvan, Tomaž Ertl, Srečo Zima, Vladimir Popovič in Stane Rev, naslednje zaključke za neposredno aktivnost, orientacijo in zavzemanje stališč ter organizacijo komiteja in komisij v prihodnjem obdobju:

I. Na področju ekonomike, samoupravljanja in delitve:

1. V smislu referata bomo komunisti v občini Jesenice pogosteje razpravljali o samoupravnih vprašanjih na vseh področjih družbene dejavnosti. V tem smislu bomo zavzemali jasnejša stališča vselej, kadar se bodo skušali mešati med samoupravnost etatizem, birokratizem ali karkoli, kar zastira jasnost v družbenih odnosih. Vso potrebno pozornost bomo posvetili definiranju delovne enote in njenega mesta v delovni organizaciji. Prav tako bomo razpravljali o njenih pravicah in dolžnostih. Družbeno upravljanje, ali omejeno samoupravljanje v družbenih službah ter njegov razvoj bosta imela posebno pozornost komunistov in organizacij. Komunisti kot družbeni delavci bodo morali izpolniti svojo dolžnost politično jasnovidnih in avantgardnih ljudi predvsem v okviru samoupravnih organov in v socialistični zvezi. Zato bodo organizacije pogosteje postavljale na dnevni red takšna vprašanja, ki bodo omogočala komunistom v samoupravnih organih zavzemanje stališč in opredeljevanje za tisto, kar je v posameznih primerih najboljšo in najnaprednejše.

2. Posebno pozornost bomo posvetili samoupravljanju v izobraževalnih in zdravstvenih ustanovah. Ker gmotna osnova očitava možnosti razvoja samoupravljanja, se bomo zavzemali za rešitve, iz katerih bosta ti dve področji oblikovali ustrezne gmotne pogoje za svoje delo. Vendar ne bomo dopustili, da bi skrb za gmotno stanje prenašala v kruhoborstvo, cehovstvo in vplivanje vplivnih posameznikov na samoupravne odločitve. Zlasti na teh dveh področjih bomo nakazovali rešitve, ki v smislu notranjih racionalizacij in integracij lahko bistveno izboljšujejo obstoječi gmotni položaj.

3. Samoupravljanje pomeni samoupravni red in ne anarhijo. Zato se bomo odločno borili proti vsakomur, ki bi vnašal v samoupravnost nered in subjektivizem.

4. Komunisti smatramo gospodarski prostor občine za integralni del jugoslovanskega gospodarskega prostora. Zato ga ne bomo zapirali pred nikomer in v nobenem primeru. Ustvarjali bomo enake možnosti za gospodarjenje in trgovanje vsem, ki imajo pogoje in interes. V tem smislu ne priznavamo občinskih in tujih podjetij in ne pristajamo na dvojno politiko do njih ali drugih. V tem smislu bomo s svojim delovanjem politično razreševali dileme, kadar bo šlo za pritegovanje zunanjih investicij ali investitorjev, za širše integracije delovnih organizacij iz občine z organizacijami drugod in za širjenje gmotnega temelja gospodarstva na občinskih tleh.

5. Pospeševali bomo vsa smotrna integracijska gibanja. Pri tem opozarjamo zlasti na odgovornost tistih komunistov, ki delajo na področju trgovine, da premagajo ovire, ki preprečujejo združevanje delovnih organizacij s sedežem v občini in naj v bodoče združujejo sredstva ter dosežejo smotnejšo politiko razvoja trgovine (da ne bo prihajalo do primerov, kakršen je sedaj v Zirovnici, kjer dve podjetji gradita vsaka svojo trgovino v oddaljenosti stotih metrov, obsežna področja pa z mrežo trgovin še niso prikrita).

6. Komunisti vemo, da so doslej proklamirana načela o investicijskih naložbah, za katera smo se zavzemali, smotrna in potrebna tudi za prihodnje obdobje. Še naprej se bomo zavzemali za ožjo investicijsko fronto, ki pa mora biti zato prodornejša, za racionalna investicijska vlaganja in za takšne investicije, ki bodo dale koristi čim prej. Ne sme se nam dogajati, da bi investirali za

pojutrišnjem, dokler ne vemo, kako bomo preživeli jutrišnji dan.

7. Zlasti na področju negospodarskih in še prav posebno na področju komunalnih investicij ugotavljamo velikansko neskladje med stvarnimi možnostmi in željami. Večje želje kakor možnosti so lahko pozitivne le tedaj, če spodbujajo k širšim gospodarskim in delovnim uspehom; vse, kar pa so škodljive, če spodbujajo k notranjemu razdorju, sumničenju o delitvi sredstev, če zbujaajo stanje, ki razjeda enotnost naših vrst in občanov in če je pri posameznikih osnova za grabežljivost ali nerazsodnost. Vse takšne pojave, ki jih ni malo, bomo v bodoče tehtneje analizirali in jih razčiščevali.

8. Delovanje v smislu izboljševanja materialne osnove občine pomeni podpiranje vseh tistih procesov, ki poudarjajo vlogo produktivnega, dobro organiziranega dela, poslovnosti in pameti ter soupada s cilji družbeno gospodarske reforme v širši družbeni skupnosti. V takem delovanju si bomo prizadevali poleg stopnjevanja gmotne osnove gospodarstva v občini še zlasti spremenjati strukturo zaposlenih in bomo podpirali razvoj takšnih panog, kjer se bo lahko zaposlovalo znatno večje število žena. Podpirali bomo vse tiste procese, ki bodo imeli za posledico razvoj predelovalne industrije ter obrti. Ti dve panogi bosta temeljili na dodajanju dela doma izdelanim izdelkom in bosta z dodatnim oblikovanjem ter predelavo omogočali večjo vrednost...

9. ZK bo v bodoče naredila več, da bi bili samoupravljalci bolje seznanjeni s cilji širše družbene politike in perspektivnih ekonomskih posegov. Vendar bomo težišče razprav, na katerih naj bi prihajalo do jasnosti na teh področjih prenesli na zbere delovnih ljudi in v samoupravne organe, na zbere volivcev in v širšo javnost. V ta namen bomo delovanje v nakazanem smislu tesneje povezovali z akcijami sindikalne organizacije in socialistične zveze.

II. Na ideološkem in izobraževalnem področju ter na področju sodelovanja s komunisti v zamejstvu:

1. Na konferenci je bila poudarjena zahteva, da mora komunist živeti politično življenje in imeti do vsakega družbenega pojava svoje stališče. Živeti politično življenje pa pomeni nenehno izpopolnjevanje svoje znanje, ohranjanje borbenosti in se v sredinah, kjer nastopa, boriti za najnaprednejše rešitve posameznih vprašanj. Živeti politično življenje pomeni poznati, biti sposoben analizirati in razjasniti svoje stališče v borbi mnenj, znati dokazati pravilnost svojega stališča in znati kloniti pred močnejšimi argumenti, v vsakem primeru pa iti v akcijo in borbo za zmago socialističnega in naprednega. Na tej osnovi bomo gradili svojo bodočo politiko.

2. Socialistični etiki, morali in humanizmu bomo našli več mesta v naših bodočih razpravah in akcijah. Tovrstna vprašanja bodo dominirala zlasti v tistih organizacijah, ki bodo žarišča za ustvarjanje novih odnosov med ljudmi. Sem štejemo zlasti novo organizacijo prosvetnih in kulturnih delavcev.

3. Skrbno bomo stali na straži in v boju proti etatizmu in bomo zato odpirali razmišljanja o globokem pomenu samoupravnosti v vseh ekonomskih in družbenih skupnostih. Z večjim poudarkom bomo načenjali vprašanje samouprave v krajevnih skupnostih in v občini kot osnovnem samoupravnem prostoru. Besede in stališča komunistov bodo morala priti vse bolj do izraza na zborih volilcev, (kjer smo doslej pogosto zasledili prav odsotnost naših članov) in na tribunah socialistične zveze.

4. Naše organizacije naj postanejo žarišča naprednih idej in pobud. Zato se ne moremo v nobenem primeru zadovoljiti z zahtevo nekaterih, ki

še vedno čakajo zgolj na direktive iz višjih vodstev in usmerjajo svojo aktivnost zgolj po navodilih. Organizacije ZK so lahko žarišča naprednih idej in pobud le v primeru, če bo vse članstvo v njih aktivno in če ne bomo imeli takšne polarizacije, v kateri se del članstva zelo pogosto znajde v opoziciji.

5. Ponovno in češče bo treba vzeti v roke dokumente ZK. Program ZK, gradivo in resolucija osmega kongresa, zaključki zadnjih plenarov in zlasti resolucija sedmega plenuma CK ZKS so vse premalo znani med širšim članstvom. Ugotavljamo, da komunisti, posamezniki brez poznavanja teh dokumentov ne morejo slediti sedanjim družbenim tokovom in ne morejo biti politično aktivni.

6. Enotnost ZK bomo učvrščevali na novih osnovah. Naša enotnost ne more rasti iz slepega izvrševanja nalog in direktiv, pač pa mora temeljiti na lastnem razmišljanju, lastnem zavzemanju stališč in lastnem prispevku vsakega posameznika pri oblikovanju sklepov ter pri njih izvrševanju.

7. V bodoče bomo posvečali več pozornosti mednarodnim odnosom in odnosom v mednarodnem delavskem gibanju. Ne bi smelo biti organizacije, ki bi nekajkrat letno ne razpravljala o teh vprašanjih.

8. Oblike izobraževanja, ki jih organizira občinski komite so premalo izkoriščene. Stirinajstredna predavanja za vse članstvo v občini in zlasti za celotni politični aktiv so preslabo obiskana, saj se giblje obisk med 40 in 70 obiskovalci, čeprav doslej še nihče ni odšel s predavanja nezadovoljen in je njihova kvaliteta enaka predavanjem na visoki politični šoli. To obliko bomo v bodoče bolj izkoristili za svoje izobraževanje. Politična šola pri občinskem komiteju, ki je namenjena predvsem mladim komunistom, doslej ni bila deležna zadostne pozornosti organizacij. V marksističnih krožkih na srednjih šolah, ki jih organizira komite, pa smo pogosto opazili odsotnost otrok članov ZK. Vse to kaže, da bomo morali odnos do izobraževanja v celoti spremeniti, če bomo hoteli ostati avantgarda delavskega razreda in delovnih ljudi. V bodoče bomo kvalitetno izpopolnjevali vse našete oblike izobraževanja, katerih se lahko poslužijo vsak posamezni komunist in razvijali nekatere nove, vendar opozarjamo na nujnost, da se vsak komunist tudi individualno izobražuje — da bere, razmišlja in se konzultira.

9. Za ZK je temeljno vprašanje tudi ideološki boj in brezkompromisno razkrinkavanje vseh pojavov, ki se zavijajo pod plašč socialistične demokracije, v resnici pa stoje na razredno ali idejno tujih pozicijah, ustvarjajo zmedo v samoupravljanju, (s tem, da omogočajo nered) ali zamegljujejo posamezne pojave, tišče osebno odgovornost na področje kolektivne, omogočajo osebno okoriščenje, prestižni boj, primitivizem, neprizadet odnos do dela in vnašanje tujih pogledov na našo stvarnost. V tem smislu bomo komunisti storili izdatne napore tudi za objektivnost obveščanja občanov, za to, da se skozi javna obveščevalna sredstva pove cela resnica in da se pravilno tretirajo tudi velikanski uspehi, ki jih dosegamo pri delu. Še zlasti pozorni bomo na to, da bo šola v vsakem primeru socialistična, saj je konferenca opozorila na nekatere negativne pojave s tega področja.

III. Na področju organiziranosti Zveze komunistov:

1. Odpirali bomo možnosti za širše, javnejše in odprto delovanje ZK. V ta namen bomo izvajali reorganizacijo oblik delovanja ZK kot stalen proces in ne enkratno akcijo. Z delovanjem bomo skušali preseči vse tiste okvire, ki so doslej zapirali osnovne organizacije vase, združevali bomo organizacije po priloženem programu in snovali vse tiste oblike delovanja, ki omogočajo kvalitetnejše in širše delovanje.

2. Posebno bomo poudarjali kvaliteto diskusije, kulturo diskusije in polemike ter borbo mnenj. Kultura diskusije nikakor ne pomeni umika od ostrine pri razreševanju družbenih dilem in nastalih situacij, pač pa pomeni spoštovanje vsakega tehtnega mnenja, spoštovanje sobesednika in jasnost stališč, ki jih zagovarjamo.

3. Uresničevali bomo vse tiste sklepe in dogovore, ki smo jih sprejeli v preteklosti in bomo vztrajali na njih izpolnitvi. Gre predvsem za uresničitev sklepov aktiva zdravstvenih delavcev iz pred dveh let, kjer je bila že jasno poudarjena

potreba po integraciji zdravstvene službe, aktiva o razvoju trgovine izpred poldrugega leta, kjer smo komunisti zavzeli nekaj stališč, ki so še danes v celoti aktualna, treh skupnih sej občinskega komiteja in komiteja ZKS Železarne Jesenice, na katerih smo nakazali pota za gospodarjenje, zaostritev odgovornosti, kadrovanje in samoupravnost v tej delovni organizaciji in za druge pomembne akte in stališča, ki smo jih zavzeli v preteklosti.

4. Organizacijo ZK bomo na široko odprli, da bo omogočen vstop vanjo vsem progresivnim ljudem naše občine, prav tako pa bomo poskrbeli, da ne bo član organizacije ZK nihče, ki noče ali ni pripravljen živeti in delati kot komunist — politični in družbeni delavec.

5. Zlasti bomo razvijali oblike za delo z mladimi ljudmi in njihovem kadrovanju v ZK posvečali več pozornosti. V tem smislu dajemo za zgled organizacijo na Blejski Dobravi, ki je v pretečenem obdobju najbolje delovala v tem smislu.

IV. Predlog reorganizacije Zveze komunistov v občini:

1. Občinski komite bo imel 25 članov. S tem se kot kolektivni organ ZK poveča in je razširjena platforma za demokratičnost in smiselnost razprav ter odločanja.

2. Profesionalni sekretar kot edini stalni funkcionar vodi občinski komite do prihodnje konference — do leta 1969. V tem času pa je treba pripraviti vse za prehod na volontersko vodstvo občinskega komiteja. V ta namen je stremeti za namestitvijo stalnega politologa v svojstvu uslužbenca, ki naj bi pripravljala potrebne analize, preglede in ocene družbeno-političnih gibanj, stanj in silnic ne le za občinski komite, pač pa tudi za potrebe ostalih družbeno-političnih organizacij.

3. Pri občinskem komiteju ostanejo iste grupe in komisije, ki so se izoblikovale med zadnjo in prejšnjo konferenco. V te grupe in komisije naj bi zajeli skupno nad petdeset sposobnih ko-

munistov. Ti naj bi po svoji idejni usposobljenosti in pripravljenosti za akcije predstavljali zelo delovno jedro.

Vsaka grupa in komisija je skupina, ki je sposobna lastne iniciative in lastne operative. V ta namen ima svoj program delovanja, ki ga sama sestavlja, sprejema in v glavnem tudi izvaja. Komite je s programi grup in komisij seznanjen, jih koordinira in po potrebi pomaga izvajati.

4. Aktivni, posvetovanja in razprave s širšim krogom komunistov ostajajo oblika, ki je dala že doslej zelo zadovoljive rezultate. Izvedli bomo zelo precizno razmejitve in se odločili o stalnih aktivih in o tistih, ki bodo predstavljali občasno oblike. Vsak stalni aktiv bo imel svoje vodstvo.

5. Komunisti Železarne Jesenice so razvili svoj program reorganizacije in ga izvajajo. Računamo, da so temeljito pretehtali svojo sedanjo pozicijo in bližnje ter daljne cilje, zato smatramo, da lahko program izvedejo z lastnimi močmi.

6. Po dosedanjih razmišljanjih naj bi obstojale naslednje organizacije ZK: KRAJEVNE (vaskle): Rateče, Kranjska gora, Gozd Martuljk, Mojstrana, Planina pod Golico, Hrušica, Beznica, Javorniški rovt in Blejska dobrava.

Osnovnim organizacijam v Ratečah, Planini pod Golico, na Hrušici in v Javorniškem rovtu predlagamo, naj bi se pridružili vanje komunisti, ki so zaposleni kjerkoli zunaj kraja in tudi iz Železarne, ker bodo le-tako te OOKZ sposobne dovolj aktivnega delovanja. Krajevni organizaciji Breznica pa predlagamo, da se vanjo poleg že vključene organizacije Žirovnica, vključita še organizaciji Elektro Žirovnica in HC Moste. V tem primeru bi bilo razmisliti o vodstvu nove organizacije, ki naj bi jo vodil krajevni komite.

(na področju mesta) — Doslej sta se združili osnovni organizaciji Javornik in Koroška Bela. Združili se bosta še osnovni organizaciji Središče in Sava. Na področju Plavža in zgornjega dela Jesenic morajo osnovne organizacije mnogo tesneje sodelovati kot so doslej. Lani so bile zabeležene prve oblike sodelovanja sekretarjev in sekretariatov. Smatramo, naj bi organizacije ZK v tem

delu mesta dobile svoje skupno vodstvo v obliki terenskega komiteja.

V DELOVNIH ORGANIZACIJAH: — Formalna in-idejna združitev treh OOKZ s področja šolstva in komunistov z drugih kulturnih institucij zahteva dokončno oblikovanje. Predlagamo, da se združijo OOKZ železničarjev (postaja, kurilnica, SVP — 68 članov), zdravstvenih delavcev in socialnega zavarovanja (bolnica, zdravstveni dom in socialno zavarovanje — 52 članov), gradbeništvo in komunalne dejavnosti (komunalno podjetje, SGP »Sava«, SGP »Gradis« — 71 članov).

7. Osvojili smo načeto, naj komunisti v delovnih skupnostih v okviru svojih organizacij delujejo na področju razvoja samoupravljanja, proizvodnje in delitve, vsa druga dejavnost pa se prenese na teren, kjer stanujejo. Problemi širše samouprave (krajevne skupnosti) izobraževanje, reševanje problemov komunalnega značaja razen tega pa ideološko delo — naj poteka v širših skupnostih, kjer komunisti prebivajo. To smo poizkušali uresničiti že nekajkrat v preteklosti, vendar smo doslej ostajali le na pol poti, ker se komunisti iz delovnih organizacij niso čutili dolžne sodelovati na terenu in so se izgovarjali na to, da so povezani v delovnih organizacijah. Ta pregraja mora v bodoče v celoti odpasti.

8. Ustvarili bomo pristne vezi med vsemi organi ZK in organizmi, kjer komunisti vlagajo svoja prizadevanja. Ta povezanost se nikakor ne bo smela omejevati na občasne obiske članov občinskega komiteja in komisij, pač pa bodo sekretarji tvorili lastni organizem (aktiv), ki bo tesno povezan z občinskim komitejem in vsemi njegovimi komisijami. Iz tega telesa naj prihajajo pogostejše iniciative za delovanje celotne ZK v občini.

9. Kot stalno obliko predlagamo aktiv mladih komunistov. Mladi komunisti naj bodo vključeni v svojih osnovnih organizacijah, vendar naj bodo določen čas po sprejemu deležni posebne pozornosti in bo zato njihov aktiv deloval neposredno ob občinskem komiteju.

Jesenice, 17. marca 1967

Pred volitvami

V prejšnjih številkah Železarja smo si podrobneje ogledali način izvolitev članov občinskih odborov. To pot pa pogledajmo še, kako poteka izvolitev članov zvezne in republiške skupščine.

Predvolilni postopek poteka podobno kot za občinske odborne. Tudi za republiške in zvezne poslance so imeli vsi občani možnost, da sporoče svoje predloge občinski politični volilni komisiji pri občinskem odboru SZDL, da jih le-ta evidentira kot možne kandidate. Ko so bili v prvi polovici marca kandidacijski zbori volivcev, so na teh govorili tudi o kandidatih za zvezno in republiško skupščino. Letos volimo v naši občini po enega člana zveznega zbora, gospodarskega zbora, socialno zdravstvenega zbora, kulturno-prosvetnega zbora ter organizacijsko političnega zbora Zvezne skupščine, medtem ko v republiški skupščini izvolimo samo člana republiškega zbora, socialno zdravstvenega zbora ter organizacijsko političnega zbora, člane ostalih zborov republiške skupščine pa bomo izvolili šele čez dve leti.

Obe skupščini obsegata veliko teritorialno področje, zato so temu primerno velike tudi volilne enote. Zvezna volilna enota, v kateri je tudi naša občina obsega kar celo

Gorenjsko — Kamnik, Kranj, Škofjo Loko, Trzin, Radovljico in Jesenice, medtem ko polovico občine predstavlja volilno enoto republiške skupščine.

Seveda je bilo treba predloge za zvezne poslance pred kandidacijskimi zbori volivcev vskladiti med vsemi šestimi občinami, zato ne smemo biti presenečeni, če bodo našo občino v zvezni skupščini zastopali tudi tovariši iz drugih občin.

Volilni postopek za izvolitev članov republiške ter še posebno zvezne skupščine izgleda na prvi pogled dokaj zamotan. Vendar ni tako hudo: predvsem nam mora biti jasno, da gre tu za posredne volitve, saj člane teh dveh skupščin izvoli občinska skupščina na skupni seji obeh zborov (občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti). Ker pa tovariši, katere izvolijo člani občinske skupščine v zvezni zbor in republiški zbor še niso dokončno izvoljeni, temveč morajo izvolitev dokončno potrditi še neposredno volivci, lahko odborniki izberejo za ta dva zbora več kandidatov, medtem ko člane ostalih zborov — gospodarskega, socialno zdravstvenega, kulturno-prosvetnega ter organizacijsko političnega — izvolijo dokončno člani občinske skup-

ščine. Te volitve bodo v nedeljo 9. aprila.

Seveda mora dobiti kandidat večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine, sicer ni izvoljen. Tu pa se pojavi največja težava, ko morajo za iste kandidate za zvezno skupščino glasovati odborniki vseh šestih občin. Če je na kandidadni listi en kandidat in ne dobi večine glasov vseh odbornikov vsake skupščine je potrebno glasovanje ponoviti. Če pa je na kandidadni listi več kandidatov je izvoljen tisti, ki je dobil skupno največ glasov v vseh občinskih skupščinah.

Ko bodo občinske skupščine v nedeljo izvršile volitve, se še ne bodo smele raziti, temveč bo treba za vseh šest občin ugotoviti rezultate in v primeru, če ne bo kakšen kandidat dobil večine, bo treba še isti dan glasovanje ponoviti, v kolikor pa še takrat ne bo potrebne večine, se ponovi volilni postopek.

V občinski skupščini izvoljeni poslanci zborov delovnih skupnosti zvezne in republiške skupščine bodo izvoljeni dokončno, medtem ko poslance za zvezni in republiški zbor dokončno izvolijo volivci na voliščih.

Zaradi tega bomo na volitvah 19. in 23. aprila volili naslednje 19. aprila bodo vsi volivci v delovnih skupnostih izvolili polovico članov zbora delovnih skupnosti občinske skupščine, medtem ko je njihove zastopnike v zvezni in

republiški skupščini že izvolila občinska skupščina.

23. aprila pa bomo vsi volili na terenu in sicer:

vsil volivci v občini bodo izvolili člana zveznega zbora Zvezne skupščine polovico volivcev (Zgornjesavska dolina ter Plavž) bodo izvolili člana republiškega zbora Skupščine SRS, v vsaki drugi občini volilni enoti v občini pa bomo izvolili polovico članov občinskega zbora Skupščine občine Jesenice.

V kolikor bi kdo zaradi kakšnega vzroka ne mogel voliti zveznega in republiškega poslanca na svojem volišču, lahko voli v katerem koli volišču volilne enote s pogojem, da bo predhodno zahteval pri pristojnem občinskem organu potrdilo o vpisu v volilni imenik. Še enkrat poudarjam, da to velja samo znotraj volilne enote, to je za zveznega poslanca v območju od Kamnika do Rateč, za republiškega poslanca pa v Zgornjesavski dolini ter na voliščih Plavža.

Volitve članov zvezne, republiške in občinske skupščine bodo izvedene ločeno, torej bodo kandidati za vse tri organe na ločenih kandidadnih listih, posebej bodo vodili tudi volilne imenike, zapisnike o poteku volitev, ločene bodo tudi glasovalne skrinjice. V naši občini bomo imeli 11 volišč, kjer bomo volili člane zvezne, republiške in občinske skupščine, 16 volišč, kjer bomo volili člane zvezne in republiške skupščine, 20 volišč za izvolitev članov

zvezne in občinske skupščine ter 19 volišč, kjer bomo volili samo člane zvezne skupščine.

Za pravi potek volitev na voliščih bodo skrbele posebne komisije, katere bodo dajale tudi vse informacije o načinu glasovanja. S.H.

Dopisujte v »Železarja«

Uspela premiera »DOMNA«

V nedeljo zvečer so člani dramskega odseka Svobode Javornik uprizorili dramatičnijo Jurčičeve povesti »Domna«. Predstava je bila lepo obiskana, gledalci pa so bili zadovoljni z nastopom celotnega ansambla. Tudi scena je bila zelo učinkovita, skratka dramski odsek Svobode Javornik se je na premiero »Domna« zelo dobro pripravil. Med tednom so si v dvorani osnovne šole predstavlo ogledali tudi učenci osnovne šole Koroška Bela, medtem ko bodo »Domna« ponovili še nekajkrat na Javorniku, nato pa bodo gostovali tudi v drugih krajih naše in radovljiške občine.

-or

Partizanski tisk, tehnike in tiskarne na Gorenjskem

(nadalj. z 11. str.)

nem stroju, na šapirografu ali na ciklostilu so razmnoževali Slovenskega poročevalca, radijska poročila, pesmi in zlasti letake, ki so pozivali k upor. Nekateri teh tehnik so že konec leta 1941, druge pa v začetku 1942 prenehale z delom. Vzrok temu sta bila odhod nekaterih tehnikov v partizane in vse večji nemški teror, katerega posledice so močno občutile tudi tehnike. Tako se je Gorenjska v prvi polovici leta 1942 znašla brez lastnega partizanskega tiska. Posamezne številke Slovenskega poročevalca, ki so ilegalno prišle iz Ljubljane, so razmnoževali s pisalnim strojem.

Prihod II. grupe odredov sredi leta 1942, ki je na pohodu proti Štajerski prišla za nekaj tednov na Gorenjsko, in njena živa tiskarska dejavnost pod vodstvom Mitje Ribičiča-Cirila, sta dala novih pobud gorenjskemu partizanskemu tisku, ki ga poslej tudi najhujši nemški teror ni mogel več zaustaviti. Velikega pomena za rast narodnoosvobodilnega tiska po pokrajinah je bil tudi sklep CK KPS v aprilu 1942. leta o odhodu prvih organizatorjev ilegalnih tehnik iz Ljubljane na teren z nalogo, da organizirajo in razširijo partizansko tiskarstvo. Tako je sredi leta 1942 prišel na Gorenjsko Adolf Arigler-Bodin, ki je organiziral tehniko pri štabu I. grupe odredov, imenovano »Meta«. Poleg tehnike pri štabu Poljanskega bataljona je bila v drugi polovici leta 1942 omenjena tehnika na Jelovici najmočnejša tehnika, ki je preskrbovala Gorenjsko z literaturo vse do spomladi 1943. leta.

Zaradi večjih potreb po literaturi sta se v začetku leta 1943 spremenili organizacija in delo partizanskih tehnik na Gorenjskem na osnovi smernic, ki jih je nakazalo pismo CK KPS Pokrajinskemu komiteju KPS za Gorenjsko z dne 1. decembra 1942. leta. Vodstvo Pokrajinskega komiteja je postavilo za pokrajinskega tehnik Adolfa Ariglerja-Bodina, ki je z neposredno pomočjo okrožnih in rajonskih partijskih vodstev začel organizirati okrožne tehnike v kranjskem, jeseniškem, škofjeloškem in kamniškem okrožju. Poleg njih so rasle tudi rajonske tehnike. V letu 1943 je Gorenjska dobila prvo partizansko tiskarno, ki je začela z delom decembra 1943 v Radomljah v Šrajevi opekarni pod imenom »Tiskarna OK KPS Kamnik«, pozneje pa tiskarna »7 A«.

Vrh je dosegla partizanska tiskarska dejavnost na Gorenjskem v letu 1944, ko je bila ustanovljena Pokrajinska tehnika KPS za Gorenjsko v Davči z več oddelki kot cen-

tiskarnah; vodil jo je Adolf Arigler-Bodin in je nemoteno deloval do osvoboditve. Ta center, kjer je delalo preko 25 oseb, je organiziral nove tehnike, dajal smernice, naloge in navodila za njihovo delo, določal način razdelitve izdelane literature, razporejal osebe in ga strokovno usposabljal, organiziral zbiranje papirja in drugega materiala za potrebe tehnik. Pri Pokrajinski tehniki KPS za Gorenjsko, ki je razpologala celo z malo električno centralo, so poleg ostalih oddelkov delovali tudi grafični oddelki, ki je izdeloval žige in linoreze, fotografski oddelki kinoradiotehnična delavnica. V letu 1944 se je število partizanskih tiskarn na Gorenjskem povečalo. Pri tem ima veliko zaslug Edo Bregar-Don. Tiskarne »Julija«, »Trilof« in »Donas« so v največji meri plod njegovih prizadevanj in iznajdljivosti. Na Kamniškem pa srečamo kot organizatorja partizanskih tiskarn zlasti Karla Zupančiča-Zana. V letu 1944 sta na tem področju nastali tiskarna »30 A« in tiskarna »4 M«. Izpopolnjeval se je tudi partizanski tisk, ki je postal vsebinsko in oblikovno vse bogatejši in lepši. Tako predstavlja brez dvoma vrh partizanske tiskarske dejavnosti na Gorenjskem ilustrirana izdaja Prešernove »Zdravljice«, ki so jo tiskali v tiskarni »Trilof« 1944. leta, ob stoletnici njenega prvega izida.

V težavnih razmerah, v bunkerjih, skritih po gozdnih

grapah ali po vaseh, so delali tehniki noč in dan ter s svojimi deli dvigali socialno in nacionalno zavest ljudstvu, ga krepili v boju za osvoboditev ter ga obveščali o vojaških dogodkih doma in po svetu. Mimo vseh ovir so tiskarji tovorili papir in drug material ter pri tem mnogi zgubili življenje. Dneve in noči so presloneli nad tiskarskim strojem in vstavljali črko za črko. Tako je dan za dnem izhajala partizanska literatura, ki so jo skozi zasede in številne nevarnosti raznašali pogumni kurirji.

Pogoji za delo partizanskih tehnik in tiskarn na Gorenjskem so bili izredno težki; vse je bilo treba ustvariti v neposredni borbi s sovražnikom. Uspehi so bili doseženi predvsem zato, ker je delo partizanskih tehnikov in tiskarjev slonelo na široko razpredeni organizaciji, v kateri je sodelovalo na stotine ljudi, in ker je Komunistična partija dajala temu delu največjo podporo.

Poleg civilnega partizanskega tiska, ki so ga izdajali organi in ustanove narodne oblasti, je v času NOB na Gorenjskem krožil tudi vojaški tisk, ki so ga izdajale posamezne vojaške enote. Borci so opisovali svoje boje in zmage ter gradivo sami tiskali, ilustrirali in razmnoževali. Vendar ne moremo vsebinsko ločiti tega tiska od ostalega, kajti oba sta bila namenjena istemu namenu — ljudstvu in boju za njegovo svobodo.

Ana Benedetič

Peta premiera v gledališču

ter, ki je usmerjal delo v vseh gorenjskih tehnikah in Peta premiera v letošnji sezoni amaterskega gledališča Tone Čufar bo v nedeljo, 8. aprila vesela gusarska bajka s petjem in sabljanjem v več slikah srbskega pisatelja Dušana Radovića KAPITAN PIPELFOX. Pred štirimi leti je na Sterijenem pozorju v Novem Sadu, pregledu vsakoletnih dosežkov jugoslovanske dramske literature, popolnoma nepričakovano mladinsko gledališče »Boško Buha« iz Beograda s krstno uprizoritvijo KAPITANA PIPELFOXA poželo izreden uspeh in priznanje kritike. Od takrat naprej je KAPITAN PIPELFOX v zmagovalnem pohodu obšel vse jugoslovanske odre in lansko sezono ga je uprizorilo tudi Mladinsko gledališče v Ljubljani. Kje je vzrok za tak uspeh? Najprej v dejstvu, da KAPITAN PIPELFOX nikakor ni mladinski tekst, kot bi se zdelo na prvi pogled, čeprav je njegova zgodba preprosta izmišljena bajka. Toda ta preprosta bajka je samo okvir, v katerega avtor brez didaktičnih

namenov in ob skoraj modernih dramaturgiji naniza kup življenjskih resnic in spoznanj, ki so vsa prežeta z neverjetnim optimizmom in življenjsko radoživostjo. Ob to pa je avtor dodal še kup veselih domislic in situacij in nastal je izjemen tekst za vse ljubitelje gledališča od sedmih do sedemdesetih let, saj vsak od njih pride na svoj račun, vsi pa se ob zgodah in nezgodah kapitana Pipelfoxa in njegove posadke lahko imenitno zabavajo in nasmejejo. Razumljivo je, da je tak KAPITA PIPELFOX takoj postal ljubljene mladice publike, ki je romantične dramatične s kralji, kraljicami, hudobnimi graščaki, dobrimi pastrčki in čarovnicami do grla sita. Nič manj pa ni KAPITAN PIPELFOX pritegnil odraslih, saj nudi obilo vesele zabave in smeha vsakomur, ki si želi oddahniti se od vsakodnevnih skrbi. KAPITAN PIPELFOX je opremljen tudi z zabavno glasbo in petjem, tako da predstavlja skoraj majhen »musical« veselih viž in pesmi.

Pri vsej tej lahкотnosti

Občni zbor društva upokojencev na Javorniku

Letošnji občni zbor Društva upokojencev na Javorniku je bil zelo množično obiskan. Upravni odbor društva je polagal obračun svojega dela za dve leti nazaj.

Povzemamo nekaj misli iz poročil predsednika in tajnika društva, ki sta govorila največ o problemih, s katerimi se srečujejo upokojenci po gospodarski reformi. Ugotavljajo, da položaj upokojencev ni rožnat. Z novimi ukrepi, ki so bili sprejeti na različnih področjih, so bili močno prizadeti predvsem upokojenci. Zlasti to velja za zdravstveno zavarovanje in tudi pokojninski zakon, ki je bil sprejet leta 1965, upokojence ni preveč razveselil. Od novega zakona so pričakovali veliko, nikakor pa ne, da jih je razdelil med stare in mlade. Upokojenci pogrešajo odločno besedo sindikalne in tudi drugih organizacij, kadar gre za vprašanja, ki se tičejo dostojnega življenja, vrednega kulturnega človeka.

V minulih dveh letih so upokojenci izredno veliko delali v samem domu. Uredili so centralno ogrevanje prostorov, sanitarije so premestili na bolj primerno mesto ter prekrili streho z novo opeko itd.

Poskrbeli so tudi za kulturno-prosvetno dejavnost. Organizirali so več izletov v bližnjo in daljnjo okolico, pa tudi v zamejstvo. Imajo svoj pevski zbor, ki ga vodi pevo-

vodja Cena Ambrožič, z zanimanjem pa so sledili 17 predavanjem Delavske univerze. Predavanja so spremljana z barvnimi diapozitivi in so bila vedno lepo obiskana. Na občnem zboru so se zahvalili sindikalni organizaciji železarne in sploh delovnemu kolektivu naše železarne za pomoč, ki so jo bili deležni v minulih dveh letih. Ob morju in v počitniškem domu na Mežakliji je v minulih dveh letih preživelo nekaj lepih dni 139 upokojencev z Javornika in Koroške Bele.

Upravni odbor Društva upokojencev ima nekaj stalnih nalog. Med njimi skrb za članstvo. 150 članom društva so dodelili pomoč od 2.000 do 10.000 S dinarjev, ob praznovanju 8. marca pa so pogostili 18 žena — upokojenk. Upokojenci so v razpravi pozitivno ocenili delo UO, ki ima vedno veliko dela. Društvo šteje 589 članov in vsak dan jih je več.

-or

Od kljuke do kljuke

O zdravstveni službi v železarni in izven železarne je bilo že marsikaj izrečenega in napisanega. Naslednji primer našega sodelavca pa naj še dopolni sliko neurejenih razmer.

V ponedeljek, 3. aprila ob 10. uri je delavec, zaposlen v železarni, po dveh dneh zobobola odšel v obratno ambulanto železarne, kjer pa je lahko le ugotovil, da zobna ambulanta dopoldan ne dela. Zato se je vrnil ponovno ob 12. uri in skupaj z ostalimi čakal. Ob 13.45 jim je medicinska sestra povedala, da zobozdravnica ne dela, da je problem z osebnimi dohodki ter da je odšla na dopust, dokler se to ne uredi. Našega sodelavca pa je napotila na Javornik. Toda tudi tam ni bilo sreče, saj je bil na vratih pripet listek, da zaradi bolezni ne delajo. Uslužbenka in zobni tehnik sta nesrečnika z zobobolom napotila v železniško zobno ambulanto. Tam pa je lahko le izvedel, da zaposlenih v železarni ne sprejemajo, zdravnik pa je na delavčovo ponudbo, da plača, še dodal: »Ne radimo za novac.« Ostalo je le še zadnje upanje — zobna ambulanta v zdravstvenem domu na Jesenicah, kjer so mu sicer tudi najprej dejali, da zaposlenih v železarni ne sprejemajo, končno pa je le zmagala plemenita zdravniška etika. Mladi zobozdravnik je našega sodelavca odrešil bolečin in nekaj po 16. uri izpulil zob. Kaj vam lahko ob koncu svetujemo. Ne jejte bonbonov, čistite še naprej zobe jutraj in zvečer s Kalodontom in držite fige, da vas ne bo začel boleti zob. V skrajnem primeru pa poizkusite s sukanecem in kljuko.

La Rochefoucauld

Za nami je svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Malo je mest na svetu, ki imajo tako bogato arheološko in kulturno zgodovino kot Dunaj. Po svetu slavi ne samo zaradi Strausovih valčkov, temveč tudi zaradi številnih zgodovinskih spomenikov, ki so neprecenljive vrednosti. V mestu ob plavi Donavi so se ob koncu marca zbrali najboljši amaterski virtuozni hokejske palice in pucka ter se pomerili na 34. svetovnem in evropskem prvenstvu. Med 22 udeleženci tega prvenstva je bila Jugoslavija, ki je nastopila v B skupini in po desetdnevnih spopadih na vročem dunajskem ledu ob koncu zasedla četrto mesto.

Organizatorji letošnjega svetovnega in evropskega prvenstva so se na ta dogodek očitno premalo pripravljali. Napake so se vrstile s filmsko naglico, tako da jih kratkomalo ni mogoče opisati. Pritožbe so deževale z vseh strani, na samih tekmah pa je bilo čutiti improvizacijo. Skratka, toliko opevano mesto je v hipu izgubilo ves blišč in sijaj, vse skupaj pa je pokvarilo še izredno slabo vreme, ki je v tem letnem času značilno za Dunaj.

Vse reprezentance so bile nastanjene v najelitnejšem hotelu Intercontinental, last ameriške hotelske družbe, kjer stane enodnevni penzion 800 avstrijskih šilingov. Organizatorji SP so pri upravi izposlovali popust, toda vseeno je enodnevni penzion veljal 620 avstrijskih šilingov. Tekmovalci so imeli na voljo tri kuhinje: ameriško, severnjaško in vzhodno. Naši tekmovalci so najraje segali po vzhodni kuhinji in kljub temu večkrat lačni zapuščali »lesketajoče« jedilnice. V samih hotelskih prostorih in zunaj so se čutile vse reprezentance precej osamljene. Zato izjava očeta Baura v razgovoru ni bila laskava, ampak povsem iskrena: »Ljubljana, to je bilo prvenstvo. Domačnosti in družabnosti je bilo na pretek. Takega svetovnega prvenstva si želim še v prihodnje. O hotelu Lev samo OK!«

Izvedba prvenstva je organizatorja hokejske zveze Avstrije veljala 12 milijonov avstrijskih šilingov. Po pisano tamkajšnjega časopisa niso imeli primanjkljaja. Precej denarja so dobili pri zbiranju reklam, velik delež pa jim je tudi primaknila Evrovizija za direktne prenose tekem. Za finalna tekmovalca pa je bila preurejena mestna hala zasedena do zadnjega kotička, ki je lahko sprejela 13.000 gledalcev. Mastne denarce je poleg tega zaslužila tudi mednarodna hokejska zveza LIGH z raznimi špekulacijami televizijskih prenosov, katere je direktno prodajal predsednik LIGH trgovec Ahearne. Žrtve tega TV »škandala« so bili tudi naročniki televizijskih sprejemnikov pri nas.

Start naših hokejistov je bil več kot uspešen, zato so v svoji skupini zablesteli v polnem sijaju in s tem presenetili vse navzoče poznavalce te igre. Toda blišč je bil vse preveč kratkotrajen.

Očitno so našim fantom pošle moči. Ugled, ki so ga priborili v prvih treh srečanjih, je kopnel kot sneg v marčnih dneh. Nezadovoljstvo se je poznalo vsepovsod. V jugoslovanski tabor pa se je tudi prikradel strah, ki so ga še potencirala razna medsebojna nesoglasja ter prepiri med igralci. Stanje se je poslabšalo, ko je nenadoma morala odpotovati Jeralova — vodja reprezentance, in sicer zaradi bolezni. Z njenim odhodom je odpadla še zadnja vez, ki je držala skupaj že precej utrujene in razrahljane živce. Zvezni kapetan Tomić je delal vse drugo, kot pa tisto, za kar je odpotoval na Dunaj. Vse breme je tako padlo še na edinega moža trenerja Bubnika, ki pa očitno ni bil kos vsem problemom. Njegova skrb je bila voditi tekme čim bolj uspešno, ne pa se ukvarjati še z drugimi problemi. V takih okoliščinah so igralci pokazali dovolj, kljub temu, da bi lahko ponovili lanskoletni uspeh, ali pa celo poskrbeli za presenečenje, kateremu so bili prvič in verjetno tudi zadnjič tako blizu. Nič ne bi bilo presenetljivega, če bi zasedli prvo mesto, saj vsi ostali nasprotniki niso igrali nič lepši in kvalitetnejši hokej. Za nekatere lahko trdimo, da igrajo slabše kot naši in so ob končni razvrstitvi na mestih pred nami. V zadnjih srečanjih so vse preveč na lahek način prepuščali že priborjene zmage. Mnogokrat so imeli terensko premoč. Neučinkoviti pa so bili pri streljih na gol, kar je bila rak rana skoraj na vseh srečanjih. Vsi igralci čutijo premalo odgovornosti za kolektivno igro. Nekateri se vse preveč izživljajo v solo igri, ki pa ne vodi nikamor. Marsikatera stoodstotna priložnost za dosego gola je bila tako zapravljena. Krivični bi bili, če bi celotni neuspeh, če ga lahko tako imenujemo, valili na igralce. Raje pokukajmo za zavese ostalih udeležencev SP.

V elitni skupini pridejo vsa moštva s posebno četo vodij in funkcionarjev. V ruskem taboru smo lahko opazili, da ima vsak igralec svojega spremljevalca, ki mu je stalno za petami in zanj tudi skrbi. Poleg tega pa imajo svojega psihologa, zdravnika, maserja in trenerja. Nič drugače ni pri Kanadčanih. Z moštvom so prek velike luže pripotovali vsi člani tehnične

ga štaba hokejske zveze Kanade. Moštvo je imelo dva trenerja, zdravnika, dva maserja in zelo močno spremstvo. Torej kratko malo, za igralce so skrbeli in reševali vse njihove probleme. Podobno je bilo tudi v B skupini. Spremistvo je bilo sicer nekoliko manjše, toda manjkalo ni zdravnik in maser. No, in kaj pa Jugoslovani. Kakor smo že prej omenili, je bila vodja reprezentance Jeralova, ki je morala zaradi bolezni predčasno zapustiti prizorščice, ki pa je do tega trenutka zadovoljivo opravljala svojo dolžnost. Zvezni kapetan Tomić že nekaj let nazaj ne more držati reda in discipline v moštvu. Poleg tega pa vse prehitro pozablja, zakaj potuje z reprezentanco. Ostal je še trener Bubnik, ki je moral paziti na vse: od prekomernega uživanja vode, do diriganja tekme. Zato ni nič čudnega, da je bil ob koncu srečanja ravno tako utrujen kot igralci.

Vse to, kar smo videli na Dunaju, naj nam bo v pouk in ne štedimo pri najbolj šibkih točkah. Pred nami so olimpijske igre v Grenoblu, kjer bo naša reprezentanca tudi nastopala. Časa je še dovolj, da se pričnemo pripravljati na ta dogodek. Z igralci naj potujejo ljudje, ki poznajo probleme posameznih igralcev, ker bodo edino sposobni v kritičnih trenutkih miriti vročo kri.

Ob koncu pa lahko zapišemo najbolj pohvalno in razveseljivo vest. Jugoslovanska reprezentanca je na 34. SP igrala najbolj disciplinirano in športno ter si z najmanj kazenskimi minutami med vsemi reprezentancami priborila zavidično priznanje — pokal fair play. To priznanje je podelila znana švicarska firma s sedežem v Ženevi ROLEX.

Polde Karlin

Pred našim golom na tekmi z reprezentanco Avstrije

ROKOMET

Radovljica : Kranjska gora 16:20 (8:7)

V 10. kolu gorenjske rokometne lige sta se v Radovljici srečali ekipi Kranjske gore in Radovljice. Po dokaj enakovredni igri je zmagala Kranjska gora.

KRANJSKA GORA: Žerjav, Modrič 9, Lavtižar 1, Uderman, Svetlin 4, Lovše, Lautar, Dominko 6, Uršič, Suštar. RADOVLJICA: Ravnikar 4, Kavčič 3, Prešern 1, Selan F. 1, Koren 7.

Kranjskogorski igralci so nastopili v Radovljici oslavljeni. Poleg treh igralcev, ki so v JLA, je manjkalo še Gazvoda. Zato so igralci Kranjske gore računali na poraz. Že začetek tekme je kazal, da bo tako. Radovljici

ca je vseskozi vodila z enim ali dvema goloma razlike, predvsem zaradi tega, ker obramba gostov ni delovala tako kot bi morala. Polčas se je končal z zmago domačinov (8:7).

V drugem delu igre pa so Kranjskogorčani spremenili način igre. Spretno so začeli igrati v obrambi in prihajati v hitre nasprotne napade, iz katerih so dosegli pomembne gole. Tako so 10 minut pred koncem vodili 17:15, nato so svojo prednost še povečali in zmagali z 20:16. Obe ekipi sta bili kondicijsko slabo pripravljene. Tekmo je pred nekaj gledalci prav dobro vodil sodnik Grašič z Golnika.

Najboljši igralec pri Kranjski gori je bil Modrič, pri Radovljici pa Koren.

— in

STRELJANJE Prvi uspeh gojencev doma

V programu športnih tekmovalnih dijaških domov Gorenjske, ki jih organizira aktiv vzgojiteljev Gorenjske, je bilo v soboto, 1. aprila v Kranju prvo srečanje gojencev v streljanju z zračno puško. Ekipa Doma učencev Železarsko izobraževalnega centra je dosegla izreden uspeh. V ekipni konkurenci petih dijaških domov je bila ekipa: Alojz Černuta, Ladislav Braz, Savo Pajntar, Davorin Sturm in Boris Zorč prva. Med posamezniki je bil prvi Alojz Černuta. Za dosežen uspeh so gojenci prejeli lep pokal in diplome. S tem se je ekipa uvrstila v finale republiškega prvenstva dijaških domov.

Do konca šolskega leta so na sporedu še tekmovalja v šahu, namiznem tenisu, malem nogometu in odbojki.

F. M.

Pokal »Fair play«, ki ga je naša hokejska reprezentanca dobila na prvenstvu

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

8. in 9. aprila ameriški barvni CS film KLEOPATRA ob 18. uri, v nedeljo tudi ob 14. uri

10. aprila ameriški barvni CS film VZEMI JO, MOJA JE, ob 17. in 19. uri

11. aprila francoski barvni CS film NAIVNEŽ, ob 17. in 19. uri

12. aprila angleški film BUNNY LOKE JE IZGINILA, ob 17. in 19. uri

13. aprila ameriški barvni CS film FLANDRIJSKI PES, ob 17. in 19. uri

14. aprila angleški barvni VV film SLAMNATA ŽENA, ob 17. in 19. uri

15. aprila francosko-italij. barvni CS film NEUMNOSTI PARDAJANA, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

8. in 9. aprila francoski barvni CS film NAIVNEŽ, ob 18. in 20. uri

10. in 11. aprila ameriški barv. CS film KLEOPATRA, 10. aprila ob 16. in 20. uri, 11. aprila ob 18. uri

12. aprila ameriški barvni CS film FLANDRIJSKI PES, ob 18. in 20. uri

13. in 14. aprila angl. film BUNNY LOKE JE IZGINILA, ob 18. in 20. uri

15. aprila italij. francoski barvni CS film V SENC I INKVIZICIJE, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

8. aprila ameriški film STANLIO IN OLIO

9. aprila sovjetski film ČLOVEK BREZ POTNEGA LISTA

12. aprila ameriški barvni CS film KLEOPATRA

15. aprila francoski barvni CS film NAIVNEŽ

Kino DOVJE

8. aprila sovjetski film ČLOVEK BREZ POTNEGA LISTA

9. aprila ameriški film STANLIO IN OLIO

13. aprila ameriški barvni CS film KLEOPATRA

15. aprila angl. film BUNNY LOKE JE IZGINILA

Kino KOROŠKA BELA

8. aprila angleški film BUNNY LOKE JE IZGINILA

9. aprila — zaprto

10. aprila franc. CS film NAIVNEŽ

14. aprila ameriški CS film KLEOPATRA

15. aprila angleški barvni film SLAMNATA ŽENA

Kino KRANJSKA GORA

8. aprila italijanski barvni CS film NOCI ORIENTA

9. aprila angleški film BUNNY LOKE JE IZGINILA

13. aprila francoski barvni CS film NAIVNEŽ

15. aprila ameriški barvni CS film KLEOPATRA

Personalne vesti

MAREC 1967

101 sprejetih delavcev, 164 obračunanih delavcev, 11 sprejetih uslužbencev in 11 obračunanih uslužbencev.

STAROSTNO SO BILI

UPOKOJENI:

ALOJZ CIZELJ, 1906, žičarna 19 let v ŽJ; ALOJZ DEŽMAN, 1910, žičarna, 29 let v ŽJ; AVGUST KEJŽAR, 1911, plinska in vodna energija, 20 let in pol v ŽJ; STANISLAV KOBILICA, 1911, martinarna, 25 let v ŽJ; CIRIL LIPOVEC, 1911, žarilnica, 31 let v ŽJ in JOŽE MAVRI, 1911, GEŽ, 20 let in pol v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI

UPOKOJENI:

JOŽE KOROSEC, 1915, hladna valjarna, 11 let v ŽJ; ANTON MEDJA, 1911, strojno vzdrževanje, 30 let v ŽJ in FRANC PREŽELJ, 1911, strojno vzdrževanje, 25 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Ciril Struna, 1927, elektro energija — 19 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI IZ

DELOVNE SKUPNOSTI:

Smail Coralič, 4. 2. 1937, valjarna 2400; Vlado Dakskobler, 5. 4. 1948, valjarna Bela; Jože Doda 7. 4. 194,

žebeljarna; Viktor Domitrovič, 3. 7. 1942, žičarna; Branko Fister, 31. 5. 1950, transport; Aleksander Gečele, 1. 9. 1948, valjarna 1300; Husein Islamović, 25. 7. 1934, profilne valj.; Muhamed Kovačević, 15. 9. 1929, profilne valj.; Ivan Pavlovič, 6. 7. 1947, toplotna energija; Vla-

dislav Reinhard, 7. 7. 1936, profilne valjarne; Anton Robič, 30. 4. 1918, gradbeno vzdrževanje; Munir Tatar, 3. 11. 1944, martinarna; Ljubob Turk, 25. 12. 1948, žičarna; Vinko Vindišar, 21. 10. 1942, elektro jeklarna; Stanislav Zupan, 5. 3. 1944, gradbeno vzdrževanje.

Železarska godba DPD Svobode Tone Čufar Jesenice bo v ponedeljek, dne 10. aprila ob 19.30 v gledališču na Jesenicah na željo ljubiteljev gasbe ponovila JESENSKI KONCERT resne in zabavne glasbe z delno spremenjenim programom. Koncert v polni zasedbi dirigira Remigij Noč. Udeležite se koncerta v čim večjem številu! Vabijo godbeniki

Jubilanti 50 - letniki

V aprilu so in bodo praznovali petdeseti rojstni dan naslednji naši sodelavci: ANICA MOŽINA, GEŽ — 1. aprila; JOŽEF BEC, promet — 22. aprila in FRANC AMBROŽIČ, UOS — 24. aprila. Čestitamo!

ZAHVALA

Od mojega 19-letnega službovanja v železarni Jesenice bom ohranil mnogo lepih in nepozabnih spominov. Ko se ob moji upokojitvi poslavljam od adjustaže žičarne, izražam vsem mojim sodelavcem, posebno še delovodji Ivanu Sušniku, hvaležnost za sožitje in spoštovanost.

Posebna zahvala vsem za prejeta darila.

Vsem skupaj želim mnogo sreče, zdravja in veliko delovnih uspehov.

Lojze Cizelj

RAZSTAVA

MALA DVORANA DELAVSKEGA DOMA PRI JELENU — Do vključno 19. aprila vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure bo odprta razstava PARTIZANSKI TISK, TEHNIKE IN TISKARNE NA GORENJSKEM.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi najinega moža in očeta

JOŽETA ŠTEFELINA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spemili na zadnji poti, mu darovali vence ter čustvovali z nama. Posebna zahvala dr. Sajevcu za lajšanje trpljenja v zadnjih urah.

Žalujoča žena Zofka in sin Slavko

OPRAVIČILO

V zvezi s člankom »Kdo mi bo vrnil po krivem vzeti ugled« se kolektiv samopostrežne trgovine na Plavžu, trgovskega podjetja »Rožca« Jesenice, javno opravičuje zaradi neljubega in neupravičenega postopka proti tov. Janku FONU — mlajšemu, Cesta revolucije 7/II Jesenice.

O navedeni zadevi se je vršila pri občinskem sodišču na Jesenicah javna razprava, kjer se je ugotovilo, da je bil postopek do kupca v tem primeru nepravilen.

Poslovodja trgovine: Franc Rabzelj

Občni zbor Planinskega društva Jesenice

V sredo, 29. marca so imeli jeseniški planinci obračun svojega dela za preteklo leto. Velika dvorana pri Jelenju je bila lepo okrašena in

Sportne brzojavke

Na odsluženje kadrovskega roka so odšli takoj po prihodu s svetovnega prvenstva hokejisti Roman Smolej, Rudi Hiti, Vlado Jug in Slavko Beravs. Vsi štirje bodo služili kadrovske rok v Sloveniji.

Sinoči so pripotovali iz Čehoslovaške v domovino naši alpski smučarji: Romana Kleindiest, Olga Vilman, Mitja Gorjup in Marko Žmitek, kjer so se udeležili v Visokih Tatrah mednarodnega veleslalomu in slalomu.

Lepo vreme so izkoristili jeseniški košarkarji in v teh dneh začeli vaditi na prostem. Poleg igralcev, ki so nastopili že lani, redno trenirata tudi Primož Senčar, ki je obenem tudi trener prvega moštva.

Alpinistični odsek pri Planinskem društvu Jesenice v nedeljo organizira turni smuk na Krn. Odhod je v soboto popoldan ob 14. uri z železniške postaje z vlakom v Bohinjsko Bistrico.

opremljena z dvema velikima slikama gorskih objektov Tičarjevega doma in zavetišča železarjev na Voglu. Sliki je izdelal slikar — planinec France Krajcar.

Poročila so podali predsednik, glavni gospodar, blagajnik, načelnik GRS in načelnik Alpinističnega odseka.

Uspehi so bili na vseh področjih planinske dejavnosti zelo veliki. Predvsem so se izkazali na gospodarskem, propagandnem (s predavanji, članki, radio itd.), izletni, turnirni smuki, spominskih pohodi, številnimi težkimi in prvenstvenimi alpinističnimi vzponi v naših in tujih gorah, z vajami in

reševalnimi akcijami gorskih reševalcev itd. Škoda pa je, ker je mladinski odsek le životaril.

Član UO Planinske zveze Slovenije tov. Vengust je pohvalil delovne jeseniške planince in izročil častne značke PZS zaslužnim delavcem Janezu Košniku, Jožu Tomaževiču in Mirku Špendalu. Gorniški veteran Čopov Joža je z nekaterimi dobrimi mislimi in predlogi obogatil občni zbor. Tudi zastopniki Planinskih društev Mojstrane, Radovljice, Gorij in PTT Ljubljana so čestitali k uspehu.

Občni zbor je predlagal in sestavil program dela.

Tabor : Jesenice 3:1

V nedeljo je bilo odigrano II. kolo prvenstvenih nogometnih tekem v zahodni conski nogometni ligi. Naši nogometaši so igrali z enajsterico Tabora v Sežani in tekmo izgubili z rezultatom 3:1. Gol za Jesenice je dosegel Samar že v prvem polčasu. Vse kaže, da je bila za jeseniško moštvo usodna 64. minuta, ko je bil poškodovan vratar Korantar. Do takrat so Jeseničani vodili z golom prednosti, pozneje pa prejeli tri gole in ostali praz-

nih rok. V nedeljo popoldne bo na igrišču pod Mežakljo prvenstvena nogometna tekma z enajsterico iz Hrastrnika. Jeseničani se bodo morali potruditi in zmagati. Naloga bo težka, saj je enajsterica Hrastrnika trenutno na prvem mestu v ligi. Tekma bo pomembna tudi zato, ker morajo nogometaši Jesenic v prihodnjih kolih dobiti čim več točk in se povzpeti na boljše mesto na lestvici.

-or

Gledališče

SOBOTA, 8. aprila ob 19.30 uri: D. Radović KAPITAN PIPELFOX — Vesela gusarska zgodba s petjem in sabljanjem — Premiera — Za abonma SOBOTA.

NEDELJA, 9. aprila ob 15. uri: D. Radović KAPITAN PIPELFOX — IZVEN.

V naslovni vlogi kapitana Pipelfoxa nastopa Rudi Mandič, poleg njega pa še dvajset sodelujočih v vlogah gusarjev in drugih vlogah. Vstopnice za obe predstavi zagotovite z rezervacijo na telefon 82-200, oziroma v prodaji pri gledališki blagajni. Vse cenjene abonente reda SOBOTA in NEDELJA pa še posebej opozarjamo na predstavi.

DPD SVOBODA JAVORNIK — dramski odsek

NEDELJA, 9. aprila ob 19. uri v dvorani osnovne šole: Jurčič — Tomažič DOMEN — ponovitev.